

Kapak Resmi:

“Kûn Fe Yekûn”

“Ol emri ile olur” (Yâsîn 36/82)

ZAMAN

ELL HACC
HÜSEYİN VEDAD

İstanbul

Ekim/2014

Z A M A N

**ELL HACC
HÜSEYİN VEDAD**

Editör: Şafak TUNÇ **Redakte/Tashih:** Hızır ERCAN

Baskı Tarihi:

1435 /2014

İletişim:

Web: <http://huvallahu.com>

e-mail: ellhuve@hotmail.com

Basım Yeri:

Seçil Ofset Matbaacılık

ve Ambalaj Sanayi Ltd. Şti.

Tel: (90) 212 - 629 06 15 pbx

ISBN

978-605-64367-4-1

İÇİNDEKİLER

DÎBÂCE	1-2
ZAMAN YARATILMIŞTIR	3-8
KUR'AN-I KERİM'DE ZAMAN KAVRAMINI İŞARET EDEN BAZI KELİMELER	9-29
"Asr".....	9-10
"Dehir".....	10-11
"Vakit".....	11
"Mevkut".....	12
"Mikat".....	12
"Hîn".....	13
"Yevm".....	13
"Müddet".....	13-14
"Emed".....	14
"Hukub-Ahkab".....	14
"El-An".....	15
"Sa'at".....	15-16
"Sa'at" Nedir?	16-26
"Sermed".....	26-28
"Ecel".....	28-29
ZAMAN DEĞİŞKENDİR SABİT DEĞİLDİR	31-48
Zaman ve Mekân.....	34
Her Varlığın Zaman Ölçüsü Değişiktir.....	34-37
Zaman Allah'ın Bir Tertibidir.....	37-39
Rüyada Zaman Algısı.....	39
Dünya Yaşamı ve Süresine Göre Yaşamı Nasıl Değerlendireceğiz? Asla Göre Nasıl Bir Değerlendirme Yapacağız?.....	40-41
Diğer Seyyarelerde Zaman Anlayışı.....	41-42
Yedi Sema ve Yedi Semadaki Varlıklar Zaman ile Mukayyettir.....	43-45
Algı Olarak Zaman Anlayışı.....	45-48

ZÂTIN MADDEYE TAALLUKU NASIL İZAH EDİLMEKTEDİR? YARATILMIŞ OLAN SIFAT, YARATICI KUDRET OLAN ZÂTİ NASIL TARİF EDEBİLİR?.....49-66

Üç Boyut ve Dördüncü Boyut Zaman.....51-52
Velâyetinde Zuhur Eden "Tayy-i Mekân, Tayy-i Zaman" Tatbikatları.....52-58
Geçmiş Devirlerdeki Zaman Algısı İle Bugün Yaşadığımız Zaman Algısı Aynı Mıdır?.....58-63
Kün Emri ve Zaman.....63-65
İlâhî Enerji.....65-66

ZAMANIN İNSANI.....67-69

Her Zamanın İnsanı Bir Devri İşaret Eder.....67-68
Her Zamandaki Zamanın İnsanı'nın Zevk ve Meşrebi O Zamandaki İnsanlara Yansır.....69

İLÂHÎ ÂLEM VE ZAMAN.....71-81

İnsan Neden Zamanla Mukayyet Olarak Kaldı? Yoksa İnsanın Yaşamı İzafi Midir?.....73-75
İnsan Allah'ın Arzusudur.....75-77
İnsan Ruhu Allah'a Aittir. O Halde İnsan Ruhi Varlığı İtibarı ile Zamana Tâbi Değildir.....77-79
Dünya Hayatı Sonsuz Değildir.....79
Zamanın İnsan Üzerinde İdrak Bakımından Tesiri Vardır.....80
İnsan Dünyaya Geliyor ve Tekâmül Ediyor. Ancak Bu Tekâmülden Sonra Ne Olacaktır?.....80-81

YARATILMIŞ OLAN ZAMANIN SONU İNKILAB-I KEBİR 83-90

TESTACİLÛN (ACELE EDİNİZ) İLHAMİ NASIL DEĞERLENDİRİLMELİDİR?.....91-95

HÂTİME.....97

YAYIMLANMIŞ ESERLER.....98-100

DÎBÂCE

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

İnsanlar zamana bağılı gibi görünürler; aslında insanlar Allah'ın takdir buyurduğu zamana bağılıdırlar. Her insanın ömrü, yani yaşam zamanı farklıdır. Allah'ın takdir buyurduğu ömre, yani zamana bağılıyız. O halde asil olan zaman değil, zamanın yaratıcısı olan Allah'tır.

Zamanın yaratılmış olduğu bir hakikattir. Çünkü Allah zaman kaydına tâbi değildir. Bütün yaratılmışlar Allah'ın programına tâbidirler. Madem ki varlıklar için program vardır, o halde programın olması için zamana ihtiyaç vardır.

Mesela kıyamet bir programı ifade eder ve kıyamet zamanı denince o programın bağılı olduğu zamanı düşünürüz.

Tevbe sûresi 9/36 âyetinde şöyle buyrulmuştur:

"Muhakkak ki, Allah indinde ayların adedi semavatı ve arzı halk eylediği gün itibariyle, Allah kitabında on iki aydır..."

Kur'an, ayların sayısının on iki olduğunu bildirmektedir. Bu, zaman ölçüsünü ifade eder. Allah, dünya-

yı yaratmış ve dünya zamanını on iki ay olarak tespit buyurmuştur.

Zaman, Allah'ın bir takdiridir. Muhakkak ki her âlemin zaman ölçüsü de farklıdır. Zaman konusu namütenahi bir konudur, burada sadece bazı konulara temas edilmiştir.

Allah'ın kelamı sonsuzdur. Kur'an her zamana ve her insana hitap eder. Allah namütenahi olduğuna göre O'nun kelamı da namütenahidir. Allah'ın sözlerini kısıtlamak ve bundan sadece bu anlaşılır demek doğru değildir.

Kur'an-ı Kerim'in anlaşılması konusunda geçmiş zamanın yorumlarını esas alarak bu zamana göre yeniden değerlendiremeyenler Allah kelamını durağan olarak nitelemektedirler. Geçmiş zaman nasıl ki Allah'a aitse bu zaman ve gelecek zaman da Allah'a aittir. Allah'ın kelamı her zamana hitap eder.

Hüve'nin hiçbir kelime ve cümle ile hâşâ tahdit edilmesi mümkün değildir, çünkü Hüve isim ve sıfat olmayıp, Allah'ın zâtîyetinin sonsuzluğunu işaret eden bir zamirdir.

Hüve't Tevfikü'r Refik
ELL HACC HÜSEYİN VEDAD

ZAMAN YARATILMIŞTIR

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Zaman, tarih boyunca baŐta felsefeciler olmak üzere bilim çevrelerinde çok tartiŐılmıŐ bir konudur. Bu tartiŐma g¼n¼m¼zde de devam etmektedir. Zamanın tarihi konusunda tam bir uzlaŐmaya varılamamıŐtır.

Uzay geniŐlediĐine g¼re zaman algısının da değişmesi s¼z konusudur. Zaman, sabit olarak değerlendirilmektedir. Dinozorların yaşadığı devirlerden bahsedilirken zaman ölç¼s¼ olarak milyonlarca yıl öncesinden bahsedilmektedir. Peki, o zamanki zaman akışı ile Şimdiki zaman akışı aynı olabilir mi? Hatta bin sene önceki bir saniye ile Şimdiki bir saniye aynı mıdır?

Kur'an'da birçok âyette zaman ile ilgili hususiyetlerden bahsedilmiŐtir. Ancak Kur'an'da zaman kavramı farklı kelimeler ile zikredilmiştir.

Einstein'ın izafiyet kuramına g¼re, zaman ışık hızına bağlı olarak deĐiŐmektedir. Bizim yaşadığımız d¼nyadaki zaman ile derin uzaydaki zaman aynı hızla akmaktadır.

Ahiretteki zaman anlayışı ile yaşadığımız boyuttaki zaman anlayışı çok farklıdır. Ahirete g¼re bir an, d¼n-

ya için yıllar mesabesindedir. Bu duruma şöyle bir benzetme yapılabilir: Eğer atom boyutuna bu dünya zamanı ile bir saliselik bir giriş çıkış yapılsaydı, zaman, atom boyutunda çok daha uzun bir süreç olarak yaşanacaktı.

Aslında biz, bir zaman içinde farklı zamanları yaşıyoruz. Bu dünyada yaşadığımız zaman ölçüsü diğer seyyarelerde aynı şekilde değildir. Gün kavramı da her seyyarede farklıdır.

Bizim üzerinde yaşadığımız ve esfele safilin âleminin içinde bir nokta mesabesinde bile olmayan dünya başka bir varlık boyutunda atom mesabesinde olabilir!

Zamanın her âlemde farklı ölçülerde olması zamanın yaratılmış bir sıfat varlık olduğunu gösterir.

Zaman ve **mekân** Arapça'da aynı kelimelerle tarif edilir; zaman ve mekân birlikte zikredilir. Mesela "**mefal**" bir şey yapmak anlamında hem zamanı hem mekânı tarif eder. Bizler dünyada zaman ve mekân ile mukayyetiz.

Allah'ın zâtîyet-i ilâhîyesini zaman ile tahdit etmek mümkün değildir, çünkü zaman yaratılmıştır.

"Zaman" Allah'ın yarattığı varlıklara göre vardır; çünkü yaratılmış varlıklar zaman kaydına tâbidir. Ezel ve ebed kavramlarına göre zamanı nasıl değerlendireceğiz?

Allah ezeli ve ebedidir. Allah, her türlü zaman kaydından münezzehtir. Zaman, Allah'a tâbidir. O zaman Allah'ımız kendindeki arzuyu ilâhinin tatbikatı için zamanı yaratmıştır. Ama bizler dünyada yaşadığımızdan dolayı dünyanın durumuna göre zamanı tarif etmekteyiz. Ama bu tariften zamansızlığı bir nebze olsun idrak etmek icap eder.

Hz. Mevlâna; "**Zamâna, vakte bağlananlar; zamansızlığı, zaman ötesini bilmezler. Zaman bağından kurtulmak, zamansızlığa ulaşmak için, hayrete düşmekten, şaşırıp kendinden geçmekten başka yol yoktur. Bu araştırma âleminde, herkesi, zamanın özel bir tavlasına bağlamışlardır. Bir an, zamandan kurtulur, zamâna bağlı kalmazsan o vakit Hakk'ın mahremi olursun.**" buyurmuşlardır.

Kur'an'daki zaman anlatımlarında bahsedilen günlerin (**yeum**) hepsini bir gün olarak da ifade etmek mümkündür. İnsan yaşamı zaman ile kısıtlıdır. Bu âlemin dışında zamansızlık söz konusu olabilir.

Zaman mutlak değildir, zaman yaratılmıştır. Hâlbuki zamanı mutlak görenler, Allah'ı bile zaman ile değerlendirmektedir. İnsanlar her şeyi zamana bağlamışlardır, zaman, Allah'ın bir takdiridir. Allah, yarattığı varlıkları zaman ile değerlendirmektedir. Ölçü olarak zaman birimleri kullanılmaktadır. Biz zamanı Allah'ın bir arzusu olarak kabul etmekteyiz.

İnsan zamanı değiştiremiyor, fakat Allah isterse değiştiriyor. İnsan, Allah'ın programına bağlıdır. İnsanın 'tamam' demesi ile program tamamlanmıyor. Allah'ın 'tamam' demesi ile program tamamlanıyor. Çünkü mülk O'nundur.

Zaman, hiçbir şeyle mukayyet değildir; arzu-yu ilahi ile mukayyettir. İnsanların düşünceleri ancak **Sidretül Münteha**'ya kadar ulaşabilir.

Sidret'ül Münteha'ya kadar olan âlemler için yani kevnîyyat (mevcudat-varlıklar) için zaman söz konusudur. Varlıkların olmadığı Âlem-i Âmâ'da zaman yerine başka bir tatbikat vardır. Ancak onun ne olduğunu tarif etmek bu varlık âlemi içinde mümkün değildir.

Sidretül Münteha'nın fevkinde olan her şey sıfat değil zattır. Nitekim orada bizim anladığımız biçimde zaman mefhumu yoktur. O âlemlerde kendi hususiyetlerine bağlı bir zaman anlayışı olması söz konusudur. Zaten **Âlem-i A'mâ** hakkında konuşmaya müsaade edilmemiştir. Müsaade edilenler ancak dünyadaki hallerdir; yani sıfat halleridir. Onların da bilinmesi icap etmektedir.

“Allah bu âlemleri yaratmadan önce neredeydi?” veya; “Allah zamanı yaratmadan önce ne vardı?” sualleri zaman ve mekân ile mukayyet olan insanın ürettiği sorulardır. Zaman da mekân da yaratılmıştır. Aslo-

lan Allah'tır. O vardır ve O'nunla birlikte hiçbir şey yoktur.

Hiç kimsenin olmadığı ilerilik gerilik olmayan bir sonsuzlukta zaman nerededir? Rabbimiz ancak kendisindeki arzuyu ilâhînin tatbikatı için zamanı yaratmıştır. Allah'ımızın arzuları sonsuzdur. Bu arzuları temaşa etmek için zaman yaratılmıştır.

Her arzu zaman ile mukayyettir. İnsanın yaşaması da bir zaman aralığı iledir. İnsan yaratılıyor, Allah'ın arzusu kadar zamanı yaşıyor ve o insan için zaman bitiyor, ama zamanın kendisi bitmiyor. Bütün varlıklar, semalar, yedi boyut... bir zaman ölçüsü ile mukayyet. Peki, bu varlıklar için tayin edilen zaman bittiğinde her şey bitiyor mu? Hayır! O varlık için yeni bir zaman ölçüsü devreye giriyor.

Zaman kelimesi bir ölçüdür ve yaratılan varlıklar zaman ile mukayyet kılınmıştır, ancak, zaman yaratılan varlıklar için mutlaktır, Allah'ın üzerinde mutlak değildir. Allah zamana bağlı değildir. Zamanı mutlak olarak ölçü almak yerine Allah'ın arzuyu ilâhîsini ölçü almak daha doğru olsa gerekir.

Bir varlıkta zamanın bitmesi esasta o varlıkta Allah'ın takdirinin nihayete ermesidir. Ölüm nedir diye sorulursa, ölüm Allah'ın o varlıkta görünme arzusunun sona ermesidir diye cevap verilir.

Bir misal olarak insan bir şey arzu eder ve o arzusunun tatbikata koyar. O arzusunun başlangıcı ile meriyete girmesi arasında bir zaman geçer. Arzu vücud bulmuştur ama arzusunun sahibi devam etmektedir. Zamanın Sahibi olan Allah'ımızın arzuları ise ebedidir

**ZATİYETTE BAŞLANGIÇ VE SON YOKTUR,
TATBİKAT VARDIR.**

Âdem'den bu zamana ve nihayete kadar olan tatbikatlar Allah'ın zâtîyet-i ilâhîyesinde zaten gerçekleşmiştir. Allah'ın arzu buyurması Allah'ın indinde o arzusunun başlaması ve bitmesidir, ancak cisim âleminde bunun tatbikata girmesi vardır.

Allah'ın arzularının sıfatlar âleminde tatbikata girmesi için zaman yaratılmıştır ve yaratılmış varlıklar olarak kullar da Allah'ın o arzularının tatbikatlarını görürler.

Allah'ımız yaratmış olduğu varlıklar üzerindeki arzuyu ilâhîsini HÜVE ile yönlendirmektedir. Yaratılmış varlıklar için son nokta HÜVE'dir. Ancak bu dünyada ilâhî hususiyetler anlatırken en son olarak HÜVE'yi zikrediyoruz, ilâhî âlemde nasıl bir hususiyet olacağını ancak kendisi bilir.

KUR'AN-I KERÎM'DE ZAMAN KAVRAMINI İŞARET EDEN BAZI KELİMELER

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

"ASR"

Yüzyıl, öğleden sonraki vakit.

Asr Suresi, 1. âyetinde;

"Ve (Andolsun) el Asr'a"

Yemin Allah'ın takdiri üzerinedir. Her asırda (de-
virde) Allah, tecellisini o zamanda açıldığı ilâhî gönül
noktası ile değiştirir. Yemin, bu tecelliye işaret etmekte-
dir. Ancak bu tecelli illâ yüz senede bir olacaktır diye bir
kayıt olamaz.

Zamanın İnsanı Allah'ın rahmetini insanlara intikal
ettirmek için çalışır. Ona yapılan yemin o noktadaki te-
cellinin tasdikidir.

Her asırda manevi terakkinin hususiyeti yeni bir
tebeddülâtı işaret eder. Her zamandaki tecelli değişiktir.

İmam-ı Hâkim'in "*Müstedrek*"inde ve Ebu
Dâvud'un "*Kitab-ı Sünen*"inde, Beyhaki "*Şuab-ı İman*"da

tahric buyurdular (meydana koydular): **"Her yüz sene-
de bir, Cenab-ı Hakk bir müceddid-i din (dini ye-
nileyen) gönderir..."**

Allah, din konusunda Zamanın Sahibi ile yeni bir anlayış lütfeder. Dini, o zamana hitap eder şekilde açıklar. Bu husus yeni bir din şeklinde asla anlaşılmamalıdır. O halde **"dini yenileyen"** sözünü yeni bir din olarak değil de var olan dinin yeniden anlaşılması, zamana hitap eder olarak idrak edilmesi şeklinde tarif etmek gerekir.

Geçmiş zamanın tecellisi ile bu zamandaki tecelli aynı değildir. Geçmiş zamanın idrak ve anlayışını bugüne taşımak Allah'ın her zamandaki yeni arzularını kabul etmemek manasını taşır. Bunu böyle kabul etmeyenler Allah'ın yeni arzularını açtığı müceddid'i inkâr etmiş olurlar.

"Hüve her yevm bir şendedir" (*Rahman 29*) âyeti bu noktayı da işaret etmektedir.

"DEHİR"

Uzun bir zaman dilimi.

Dehr Suresi 1. âyetinde;

"Geçmedi mi insan üzerinden dehrin bir süresi ki, o mezkûr bir şey değildi."

Sevgili Efendimiz; “**Dehre (zamana) sövmeyin. Çünkü dehir ancak Allah'tır**” (*Buhârî; Müslim*) buyurmuştur.

O halde Dehir kelimesi, Allah'ın ilâhî tatbikatını ve programını işaret etmektedir.

Kur'an'da iki ayrı âyette geçen (*İnsân, 76/1, Casiye, 45/24*) "**Dehir**" kelimesi bizim kullandığımız, "**zaman**" manasında mıdır? Çünkü zaman; şimdiye, geçmişe ve geleceğe denebilir. Dehir ise, "**kesintisiz devam eden uzun zaman**"a denir. Bu da, zaman anlayışının yaratılmış varlıklar için yani sıfat varlıkları için olduğunu işaret etmektedir.

"VAKİT"

Sad suresi (38/81)

"Malum vaktin gününe kadar..."

Hicr suresi 37 ve 38. ayet;

"Buyurdu ki, sen malûm vaktin gününe kadar mühlet verilmişlerdensin "

"MEVKUT"

Vakit kelimesi ile aynı kökten türeyen kelimelerden olan Mevkut (belirli bir zaman) mânâsınadır.

Nisa suresi 103. ayet,

"Muhakkak ki namaz müminler üzerine bir kitab-ı mevkuttur."

"MÎKÂT"

Tayin edilmiş zaman.

A'raf suresi 142, 143 ve 155. ayetlerinde;

"Ve Musa'ya otuz gece vaad eyledik. Ve onu on ile tamam eyledik. Böylece Rabbinin mîkâtı kırk geceye tamamlandı." (A'raf 142)

"Ve Musa mîkâtımıza gelince" (A'raf 143)

"Ve Musa mîkâtımız için kavmini yetmiş er kişi olarak seçmişti" (A'raf 155)

"HÎN"

Ne zaman ki, iken, vakit, belli bir zaman

Bakara suresi, 36. ayet;

"...İnin birbirinize düşman olarak ve sizin için bir zamana kadar yeryüzünde yerleşme ve geçimlik vardır."

"YEVİM"

Bir gün, bir zaman dilimi.

Sebe suresi 30. ayet, Kasas suresi 41. ayet, Saffat suresi 20. ayet, Fatıha suresi 4. ayette Kıyamet günü, Haşır günü ve Ahiret günü gibi anlamlarda zikredilmiştir.

Devir manasında ise, göklerin ve dünyanın yaratılışının anlatıldığı A'raf Suresi 54. ayet, Furkan Suresi 59. ayet ve Hud Suresi 7. ayette zikredilmiştir.

"MÜDDET"

Bir zaman dilimi, vakit, süre.

Tevbe suresi, 4. ayet;

"İllâ müşriklerden ahitleştiklerinizden hiçbir şeyi sizlerden eksiltmeyenler ve si-

zin aleyhinize kimseye müzahir olmayanlar. Artık sürelerine kadar ahitlerini tamamlayın. Muhakkak ki Allah muttakîleri sever"

"EMED"

Devre, zaman dilimi.

Ahiret gününün tarif edildiği Al-i İmran suresi, 30. ayetinde;

"O gün her nefis hayırdan amel ettiğini hazırlanmış bulur ve kötülükten işlediğini de. Onunla kendisi arasında uzak bir emed olmasını çok ister. Ve (andolsun) Allah sizleri kendisinden hazer ettirir. Ve (andolsun) Allah kullarına raûftur.

"HUKUB-AHKAB"

Uzun bir zaman dilimi, uzun yıllar.

Nebe suresi 23. âyet;

"Orada uzun süre kalırlar"

"ELÂN"

Şimdi, şimdiki zaman.

Nisa suresi, 18. ayetinde;

"Ve ta ki aralarından birine ölüm hazır oluncaya kadar kötülük işleyip de "şimdi tevbe ettim," diyenlere ve ne de kâfirler olarak ölenlere tevbe yoktur. Böyleleri, onlar için bir azab-ı elîm hazırlamışızdır."

Şimdiki zaman ki, bizim bu kitapta yaptığımız tarif ve anlatımlar elân içinde bulunduğumuz zaman dilimi içinde mütalaa edilmiştir. An tecellisine mazhariyetin bir ifadesidir. Allah kuluna hangi makamı verdiyse ona göre bir idrak ve anlayış olur, yarın daha ileri bir makam lüt-federse o zaman o makamdan kelâm edilir.

"SA'AT"

An, saat, zaman, dönem mânâsında.

A'raf suresi, 34. ayet;

"Ve her ümmet için bir ecel vardır. Artık ecelleri geldiğinde ne bir saat tehir olunurlar ne de önceye alınırlar."

İkinci mana olan saat ise Kıyamet günü ve Mahşer gününün tarif edildiği Rûm Suresi, 12. ayette zikredilir.

"Ve 'es saat' ikame olduğunda mücrimler ümitlerini keserler"

"SA'AT" NEDİR?

Dünyada ve âlemlerde saat değişik bir şekilde tatbik edilmektedir. Ancak Rabbimiz o saat buyurduğuna göre o saat geldiğinde yedi semavat da dahil olmak üzere bütün âlemlerdeki saatler bir noktada birleşir. O halde "**saat**" Allah'ın arzuyu ilâhîsine bağlı bir husus olsa gerekir.

Her insan nasıl değişik ise saat de değişiktir. Saat, bütün varlıkların zamanla mukayyet olduğunu gösteriyor. Kıyametten sonra zaman tatbikatı kalkacağı için insan varlığı sonsuzluk kazanmış olur.

Sevgili Peygamberimizi düşündüğümüzde aynı zamanda bütün varlıkların halkolduğu gönül noktası olarak Deryayı Nuru Muhammed'i düşünüyoruz.

Allah'ımızın yaratma arzusundaki bütün arzular Deryayı Nuru Muhammed ile tatbikata geçmiştir. Burada tek yönlü değil, çok yönlü düşünmek icap eder. Nitekim bu hususi konulardan sevgili Peygamberimiz bahsetmişlerdir.

Zaman belli bir devri gösterirken, "**Saat**", zamandan farklı olarak tam o saati, dakikayı gösteren bir kelimedir. "**Es saat yaklaştı ve ay ikiye ayrıldı**" (*Kamer 54/1*) ayetinde "**saat**", kıyametin olacağı anı gösteren bir kelime olarak zikredilmiştir.

Ay dünyadaki zamanı belirleyen ölçülerden biridir. Ayın yarılması dünyadaki zaman hesaplarının ortadan kalkabileceğini de işaret etmektedir. Ay aynı zamanda dünya yaşamı ile ilgili bir konudur. İlahî âlemde ay ve güneşten bahsedilmemektedir. Bu durumda oradaki anlayışın sonsuzluk tatbikatı olacağı düşünülmelidir. Sonsuzluğun olduğu bir yerde zaman tatbikatı olmaz.

Arapça'daki saat kelimesiyle Türkçe'deki saat kelimesi tam manası ile örtüşmüyor. Saat kelimesi ile bir anlamda vâki olacak olan "**an**" kastedilmektedir.

Zaman uzun bir aralığı ve uzun bir aşamayı işaret etmektedir. Saat ise kısa bir aralığı işaret eder.

Bir konu daha var: Saat vakti mi gösterir yoksa vaktin sona erdiğini mi? Veya yeni bir âlemin yaratılmasını mı?

Peygamberimizin kıyamet alametleri ile ilgili sözlerini kıyametin zamanını tespit etmek için değil, ümmetini uyarmak için lütfettiği sözler olarak değerlendirmek daha doğru olur.

A'raf (7/187) âyetinde;

"Sana 'es Saat' ten soruyorlar "ne zaman çatacak?" diye. "Muhakkak ki onun ilmi Rabbimin indindedir, de. Onu vakti geldiğinde illâ 'Hüve' tecellî ettirir. Semavata ve arza ağır gelmiştir. O size illâ ansızın gelir. Sanki sen onun peşine düşmüşsün gibi sana soruyorlar. Onun ilmi Allah indindedir ve lâkin insanların ekserîsi bilmezler.

Burada insanların sorusuna umumi cevap verilmektedir. Kıyamet zamanının ilmi Rabbin indindedir. Allah'ımız insanların kendisine iltica ederek rahmete müncer olmalarını arzulamaktadır. Kıyametin saatini bilmek insanların psikolojik durumunu etkiler. İnsanlar kıyametin çok uzak bir zamanda olduğunu düşünürse dünyaya meyleder, ibadetten uzaklaşır. Allah'ımız kullarının dünyaya değil kendisine yönelmesini arzu buyurur.

Peygamberimiz sanki kıyametin peşine düşmüş gibi ona sormaktadırlar. Ancak bu âyet Peygamberimizin kıyamet saatinin peşinde olmadığını göstermektedir.

Peygamberimiz; **"Siz, sizden önceki insanların yollarına uyacaksınız."** (Buhari) buyurmuşlardır.

Bugün İslâm ümmeti de geçmiş ümmetlerin beledikleri gibi benzer düşünceler ile Mesih ve Mehdi beklentisi içerisinde. Ama beledikleri gibi bir Mesih ve Mehdi gelmeyecektir. Yahudiler ve Hristiyanlar şimdiye kadar gelen peygamberleri nasıl yalanladılarsa o zamanın insanları da gelmesi beklenen gönüllere aynı muameleyi reva göstermeleri beklenir. Hz. İsa, Mesih idi ancak Yahudiler onu yalanladı. Hz. Muhammed'i hem Yahudiler hem Hristiyanlar yalanladı. İnsanlar ancak kendi beklentilerine cevap verecek olanı arıyorlar.

Allah'ımız insanların daha ileri terakki etmesini istediği için her peygamber ve veli ile yeni arzularını talim eyler. Bu bakımdan peygamberler ve veliler halkın nefsi arzularına göre değil, Allah'ın takdirine göre konuşurlar. Bu, Allah'ımızın tertibini göstermektedir.

Kur'an'da "**es saat**" hususunda gayet ince ve mühim ifadeler bulunmaktadır. "**Es saat**" kelimesi bugün anlaşılan mânâda saat olmayıp bir şeyin gerçekleşeceği ânı işaret etmektedir. O ânın ifadesi "**vakit**" kelimesi ile de âyandır. Yaradılış nasıl bir an tecellisi ise inkılâb-ı kebir de öyledir. Halkın sorusu da "**ne zaman?**" şeklindedir. Buna cevaben Sevgili Efendimiz: "**Onun ilmi illâ Rabbimin indindedir. Onu vaktinde tecellî ettirecek illâ 'Hüve'dir,**" (7/187) buyurmaktadır.

Esasen "**es saat**" tecellisi zamanın ortadan kalktı-

ğı ve zamanla mahdud olmayan bir andır. Dolayısıyla, sanki Sevgili Efendimiz kıyametin tarihinin peşine düşmüş gibi, bu sorunun kendisine tevcih edilmesi edep dışıdır. Zira böyle bir tecellînin oluşumu yaratıcının görüldüğü gönül noktasının yed-i kudretindedir. Bu bir an tecellîsi ve arzuyu ilâhının zuhurudur.

Zuhruf (43/61)

"Ve muhakkak ki 'Hu' elbette 'es Saat' için bir ilimdir. Artık onun hakkında tereddüt etmeyin ve bana tâbî olun. Budur sırat-ı müstakîm.

HU, Allah'ın zâtîyet-i ilâhîyesini işaret eder. HU'yu bilmek Hakk'ı bilmektir. Sıfatın zâtı ikrarı manasına gelmektedir. Sıfat olan nokta, zâtı "**ikrar**" ederse terakki eder, çünkü kendi asliyyetini ikrar etmiş olur. Her şeyin asliyyetinin HU'dan hâsıl olduğunun ikrarı içerisinde olan HU'yu tasdik etmiş olur.

Kıyamet, Allah ismine bağlı olarak bir program dâhilindedir. Ancak kıyamet hususunda hükmü Hüve verectir. Bunun anlamı şudur; eğer Hüve arzu ederse kıyamet saatini ileri alabilir veya geri çekebilir.

Program yaratılan sıfat varlıkları için mer'iyettedir Allah programa tâbî değildir. Arzusu neyse ona göre kı-

yameti kısaltır uzatır buna hiç kimse müdahale edemez. Hüve bunlardan da müstağnidir. Allah'ın esmaları Hüve'nin tecellilerini işaret eden isimlerdir. Bu isimler Allah'a bağlı tatbikat isimleridir. Hüve'nin bildirmesi ile bütün isimler O'na uymak mecburiyetindedir. Zaman ismi, ism-i câmi olan Allah ismine bağlıdır. Yani zaman ismi, Allah ismine bağlı olarak tatbikat yapar.

Ahzab (33)/63

"İnsanlar sana 'es Saat'ten sual eder. "Muhakkak ki onun ilmi Allah indindedir," de. Ve sana bildirilen 'es Saat'in muhtemelen yakın olduğudur."

Sevgili Efendimiz'den bu güne kadar geçen sürede programda olan her nokta tatbik olmuştur. Bu programın bütün detaylarını hiç kimse tam mânâsı ile bilemez. Ölçü ile mukayyet kılınmış bir zaman var dünyada, ancak Rabbimiz kıyamet sorusuna zaman ile mukayyet kılınamayacak bir hükümle cevap lütfetmiştir. Hükmü ebedî devam edecek olan ve zaman ile mukayyet olmayan Hz. Muhammed'e kıyameti soruyorlar ama onun makamını zaman ile tahdit edemeyiz. Kıyamete kadar zuhur eden ve edecek olan velâyet gönülleri yani zamanın sahipleri yine Deryayı Nuru Muhammed'den görünmüşlerdir. O halde Hz.Muhammed her zamanın imamıdır. Bizler O'ndaki Allah arzusunun tecellisini kutluyoruz.

Kıyametin sorulduğu nokta Deryayı Nuru Muhammed'in görüldüğü kemal noktasıdır ki, o nokta için zaman mefhumu yoktur; o nokta zamana tâbi değildir. Cevabı da zaten Rabbimiz vermektedir. Deryayı Nuru Muhammed'deki tecelli zaten O'na aittir.

Allah'ımız bir vakit verseydi o kayda uyulması durumu meydana çıkacaktı ancak Allah'ımız hiçbir kayda tâbi değildir.

Cin (72/25)

"De ki, "Bilemem vaad olunduğunuz yakındır yoksa Rabbim ona uzun vakit mi kılmıştır"

Bu ayette, Rabbimiz kıyamet tatbikatının tamamen kendi arzusuna tâbi olduğunu işaret buyurmaktadır.

"Kıyamet ne zaman kopacak" sözü velâyet için değildir. Çünkü âlemler her an yok edilip yeniden yaratılmaktadır. Her nefeste HU'yu zikreden için böyle sual olmaz.

Hz. Mevlâna buyurur:

"Peygamberden kıyamete ne kadar zaman var diye sorarlardı. Peygamber de onlara hal diliyle; "MAHŞERDEN HAŞRI SORUYORLAR" dedi Kıyamet ol da, kıyameti gör; her şeyin hakika-

tini görmek için "O" olmak şarttır." Yani kendi kıyametin kalbinde kopsun Hakk'ı bul da mahşer ve mizan tecellilerini kalbinde yaşa, daha dünyada iken kıyameti kopmuş ve hesabı görülmüşlerden ol"

Nahl (16)/77

"Ve 'Semavat'ın ve 'Arz'ın gaybı Allah'ındır. Ve 'es Saat' işi sadece bir göz kırpması gibidir. Ya da 'Hüve' daha yakındır. Muhakkak ki Allah her şey üzerine kadîrdir." buyrulmaktadır.

Âyet-i kerimede "**göz kırpması**" müddeti ile işaret buyrulan zaman, ilâhî âleme göre dünya zamanını işaret etmektedir.

"Semavat'ın ve 'Arz'ın gaybı Allah'ındır" çünkü program Allah ismine bağlıdır. Her varlığın kadri Allah'a aittir. Hüküm ise **HÜVE**'ye aittir. Hüve ile Allah hâşâ ayrı değildir. Allah, Hüve'nin ismidir.

"Her insan topluluğunu imamları ile davet edeceğiz" (İsrâ 71) buyrulduğuna göre İmam makamındaki veli ile hüküm verilmiş olmaktadır ki, velâyet makamından Hüve görünmektedir. O halde Hüve arzu ederse tatbikatı değiştirebilir çünkü Hüve'yi tahdit etmek mümkün değildir.

İnkılâb-ı Kebir, Hüve ile ilgili bir konu olduğu için Hüve kendi arzusundaki tatbikata göre zamanı ifade buyurur. Asıl ve esas olan dünya değil kendisidir. Allah'ımız İnkılâb-ı Kebir'i kendisine göre tarif etmektedir. Kişi bunu anlar veya anlamaz bu ayrı bir konudur. İdrake sığdırılır veya sığdırılmaz bunlar kişiye göredir. Zaman, Allah'ın yedd-i kudretindedir.

Dünyaya bir nebze rızıklanmak için gönderilen insan terakki etmeli ve esas olan o zamanı sabırla beklemelidir.

Ta-ha (20/15)

"Muhakkak 'saat' gelecektir. Her nefis sa-yettiğinin karşılığını bulsun diye neredey-se onu gizlerim."

Allah tövbe edenlerin tövbesini kabul eder. Saatin ansızın gelmesi kıyamet anında tövbe edilecek fırsatın olmayacağını işaret etmektedir. Allah'ımızın "**ADİL**" isminin tecellisi ile herkes yaptıklarının karşılığını bulacaktır.

Âyette, "**atiyetün**" buyrulması, kıyametin gelecekte olduğunu işaret etmektedir. Âyette "**ekadu uhfiyha**" yani "**neredeyse gizleyeceğim**" buyrulması Rabbimizin bu konuyu tamamen gizlemeyeceğini de işaret et-

mektedir. Rabbimiz o saati örtmektedir ancak lütfettiği kullarına bu konuda bilgi verir. Kıyamet için öyle âlametler olacak ki, bu âlametleri görecek kullar da vardır.

Velâyet, Allah'ın nizamının içinde af talep eder. Velâyetten zuhur eden af Allah'a aittir. Velâyet zaten ne kendi vücudunda ne de dışında Allah'ın varlığından başka bir şey görmez.

İnsanı kurtuluşa sevkedecek tek şey Mürşid noktasına olan bağlılıktır. Cehennem bir anlamda eksikleri tamamlama yeridir. Çünkü suçlular cezasız kalırlarsa aynı davranışlarda devam ederler.

Cehennem herkes için değildir. Allah'ımız cehennemi eksikliklerin giderilmesi için yaratmıştır. Cehennem, nefis noktasında dünyada iken temize çıkamamış günahkârların temizlenme yeri olarak da görülebilir.

Allah'ımız adalet sahibidir, kullarının say u gayret etmesini sever. Allah'ımız insanlara çalışmalarının karşılığını muhakkak verecektir.

Furkan (25/11) ayetinde;

"Bilâkis 'es Saat'i yalanladılar ve 'es Sa-at'i yalanlayan için alevli bir ateş hazırladık"

Bugün için Allah'a şeksiz şüphesiz bir iman lazımdır. Her şeyin Allah'tan geldiğine iman etmek kat'i bir inancı gösterir.

"SERMED"

“Sürekli zaman”

Kasas suresi, 72. ayet;

"De ki: Söyleyin bakalım, eğer Allah üzerinizde gündüzü ta kıyamet gününe kadar aralıksız devam ettirse, Allah'tan başka, istirahat edeceğiniz geceyi size getirecek ilâh kimdir? Hâla görmeyecek misiniz? "

Zaman hakkındaki düşüncelerimiz sermedidir. İlâhî âlemdeki tatbikat da sermedidir. İlâhî âlemdeki yaşamın burada yaşadığımız sıfat âlemi ile uzaktan yakından bir ilişkisi yoktur. Çünkü eğer dünyada yaşadığımız gibi bir yaşam olsaydı monoton olurdu ki, ilâhî âlemdeki yaşam sonsuzdur.

Bizler zamanı bu dünyaya göre değerlendiriyoruz. Bizlere bu dünyada yaşamımızı sürdürmek için bir vücut verilmiştir. Bu vücudun zaman ile olan ilişkisi vardır. Ancak bizler bu vücudumuzu burada bırakıp ilâhî âleme gidiyoruz. Burada topraktan yaratılan insan orada nasıl

yaratılacaktır? İlâhî âlemde verilen vücut oradaki yaşam sistemine göredir.

Yasin suresi, 79.ayet.

"De ki: 'Onları ilk defa yaratan diriltecektir. O, her türlü yaratmayı bilendir."

Böyle bir yaşantıda zaman nasıl olacaktır?

İlâhî âlemde mesafeler yüzlerce yıl gibi tarif edilmiştir. Ancak insan bir yerden bir yere gitmek istediği veya birisini görmeyi arzu ettiği zaman bir anda istediği yerde olacaktır. Yani bir yerde kendisini yok edip başka bir yerde var edebilecektir. O takdirde zaman nasıl değerlendirilecektir?

Hz. Süreyya; **"İlâhî âlemde öyle bir sanayi-i ilâhîye ile karşılaşacaksınız ki şaşıracaksınız"** buyurmuştur. Zaten "**cennet**" kelimesi de "**cinnet**" kelimesi ile aynı kökten gelmektedir. Cinnet getirecek kadar bir ilâhî lütuf ve nimet ile karşılaşılacağı işaret edilmektedir. İlâhî âlem düşünüldüğünde hiçbir kayıt konulmayacağı böylece aşikâr olmaktadır.

İnsanlar kendi yaşadıkları şartlara göre cennet ve cehennem tasvirleri yapıyor ama onların tam mahiyetleri bilinemez.

Elbette Kur'an'da dünyadakilere benzer tasvirler ile anlatımlar yapılmıştır ama cennetler sonsuz olduğu gibi nimetler de sonsuzdur.

"ECEL"

"Zaman dilimi, sınırlı süre"

A'raf suresi, 34. ayet.

"Ve her ümmet için ecelleri vardır. Artık ecelleri geldiğinde ne bir an tehir olunurlar ne de önceye alınırlar."

En'âm suresi, 2. ayet.

"Sizi çamurdan yaratan, sonra size bir ecel takdir eden HÜVE'dir. Tayin edilen bir ecel de (kıyamet zamanı) HU'nun katındadır. Sonra bir de şüphe ediyorsunuz."

Takdir edilen ecel ne ileri ne geri alınabilir.

Ecel belirli bir zaman süresi ile sınırlı olanı ifade eder. Sıfati varlıkların yaşam sürelerini işaret eder. Kur'an'da pek çok âyette "**ecel-i müsemma**" olarak tarif buyrulan ifade "**isimlendirilmiş süre**" olarak da tarif edilebilir.

İlâhi program icabı eceli gelenin eceli tehir ol maz. Her varlık kaderindeki programı yaşayacaktır. Yar atılan her varlık fani olduğu için ecelden hisseleri var dır; bütün varlıklar ecel ile mukayyettir.

Allah kendisindeki arzuları tatbik etmek istedi ve her arzusu için bir program yaptı. Her programı da bir zaman ölçüsü ile mukayyet kıldı. O halde her arzusunun zaman ölçüsü de farklı oldu.

Zaman, Allah'ın programını işaret etmektedir. Onun için sıfat âlemi zaman ile mukayyet kılınmıştır, ya ni bir eceli vardır. Zamanı düşünürken yalnız bizim dün yamızı değil, yedi semayı da düşünmek icap eder. Esfele safilin denilen âlem ise aşağıların en aşağısı olarak tarif edilir. Yedi semanın da yani yedi sıfat âleminin en aşağı sıdır.

Zamanı takdire bağlı olarak düşünmek icap eder. Allah'ın hangi varlıkta hangi arzusu varsa o varlık o za manı yaşar. Bütün varlıkların zamanı diğerinden farklı dır. Her varlığın programı için biçilen ecel o varlığa tak dir edilen zamandır.

ZAMAN DEĞİŞKENDİR SABİT DEĞİLDİR

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Atom saati icat edilmekle evrendeki bütün zamanın bir noktada sabitlenmek istendiği görülmektedir. O takdirde her şeyin belli bir zamana bağlanmak istendiği anlaşılmaktadır.

Buradaki amaç nedir?

Bu şekilde tanrı anlayışının üzerinde "**bir zaman sabitesi**" olduğu fikri verilmeye çalışılmaktadır. Zaten son zamanlardaki fikir hareketlerinin insanlardaki tanrı anlayışını yok etmeye yönelik olduğu görülmektedir.

Allah zaman kaydına bağlı değildir. Çünkü zaman yaratılmıştır. Hâlbuki zamanı sabit ve her şeyden yüksek bir değer olarak görmek ve her varlığı zamana bağlı olarak değerlendirmek isteyen bir anlayış vardır ki, buradaki esas niyet insanları bir Allah inancından koparmak ve maneviyat yerine maddeye bağlamak olarak görmek gerekir.

Allah, Kur'an'da zamanı bizim için tarif etmektedir. Allah zaman ile kayıtlı değildir, yaratılmış varlıklar zaman ile kayıtlıdır. Rabbimiz güneşi ve ayı dünya zama-

nı için hesap ölçüsü kılmıştır. Eğer güneş, ay ve dünya olmazsa bugünkü düşüncemizdeki zaman ölçüsü nasıl olacaktır? O takdirde zaman kaydıyla mukayyet olmayan Allah'ı düşündüğümüzde ezel ve ebed bir "an" içinde mütalaa edilebilir. Yani varlıklara göre sonsuz gibi değerlendirilen uzun yıllar bile Allah için bir "an" mesabesindedir. Allah'ın bir parçası olarak insan ruhunu düşündüğümüzde de aynı hususiyeti görmemiz gerekir.

Allah zaman ile kayıtlı olmayacağına göre, "O" her an için dünyayı yok edip yeniden yaratmaktadır. Çünkü zaman kaydı ancak maddi varlıklar için söz konusudur. Hayvanlarda ruh yoktur onlar maddedir. İnsan ruhu ise Allah'ın bir parçası olduğu için zaman kaydına girmez. İnsan cismaniyeti zaman kaydına tâbidir ancak insan ilâhî enerjiden bir parça olduğundan dolayı ruhî olarak zaman ile kayıtlı değildir.

Kehf suresi 11-12. âyetler;

"Böylelikle mağarada yıllar yılı onların kulaklarına vurduk (derin bir uyku verdik). Sonra iki gruptan hangisinin kaldıkları süreyi daha iyi hesap ettiğini belirtmek için onları uyandırdık."

Kehf suresi, 19. âyet;

"Böylece, aralarında bir sorgulama yap-sınlar diye onları dirilttik (uyandırdık). İçlerinden bir sözcü dedi ki: 'Ne kadar kaldınız?' Dediler ki: 'Bir gün veya günün bir (kaç saatlik) kısmı kadar kaldık.' De-diler ki: 'Ne kadar kaldığınızı Rabbiniz daha iyi bilir...'” buyrulmaktadır.

Ashab-ı Kehf ten yani yedi uyurlardan bahsedilen bu ayetlerde zamanın değışkenliği işaret edilmektedir.

Dünyamızdaki zaman ile derin uzaydaki zaman aynı değildir. Her insanın da kendisine ait bir ömrü vardır. Allah'ın her insandaki zaman tecellisi değışiktir.

Yaratılmış olan her varlığın bir zaman ölçüsü vardır. Dünyamızın da zaman ile mukayyet kılınmış bir ömrü vardır. İnsanın biyolojik saati bizim yaşadığımız gezen olan dünya ile uyum içerisinde çalışmaktadır. İnsan varlığı dünya ile bir ahenk içerisinde dir. Başka bir seyyarede bu ahenk olmayabilir. Uçaklar ile kıtalararası yolculuk yapan kişilerin biyolojik saati bir müddet sonra olumsuz etkilenmektedir. Bütün bu hakikatler ortada iken kalkıp “*Mars'ta koloni kuralım orada yaşayalım*” demek ilâhî nizamda değışiklik yapmaya çalışmak olur ki bu doğru olmasa gerekir. İnsan varlığı dünyada yaşamak için yaratılmıştır.

Allah'ımız bu dünyadaki şartları bizim için yaratmıştır. O halde insan bu şartlar içinde Allah'ı idrak etmelidir.

"ZAMAN" ve "MEKÂN

Arapça'da "*ismul zaman*" ve "*ismul mekân*" kelimeleri birbirine bağlıdır. Bu durum bir anlamda zaman değişirse mekânın değiştiğini; mekân değişirse de zamanın değiştiğini işaret etmektedir.

Gece yolculuğunun gündüze göre daha kısa olduğu söylenmektedir. Hatta bunun psikolojik bir algıdan ziyade fiziksel bir gerçeklik olabileceği de ifade edilmektedir.

Bu durumlar zaman ile ilgili ölçülemeyen bazı şeylerin olduğunu göstermektedir. Metre, kilometre, dakika, saniye ile bazı şeyleri ölçebiliyoruz ama yaşamda ölçülemeyen bazı şeyler de olabilir. Farkında olmadığımız ve keşfedilmemiş fizik kuralları da olabilir.

HER VARLIĞIN ZAMAN ÖLÇÜSÜ DEĞİŞİKTİR.

Dünya yaşamında zaman, ay ve güneşe göre tayin ve tespit edilmiştir. Dünyanın kendi etrafında ve güneşin etrafında dönüşüne göre zaman ile ilgili tespitler yapılmaktadır. Ancak zaman sadece bununla ilgili bir konu değildir.

Zaman hem ruhî hem cismanî olarak anlaşılması icap eden bir hususiyet arz eder. Zaman her varlıkta farklı bir şekilde tatbik olmaktadır. Ancak dikkat edilirse herkes farklı bir zaman yaşadığı halde varlıklar arasındaki ahenk bozulmuyor.

Nasıl ki her varlığın fiziksel hususiyetleri değişirse Her varlığın kendine mahsus bir zaman ölçüsü vardır. Her varlık için tayin edilmiş bir zaman ölçüsü vardır ve hiç bir varlığın zamanı diğerine uymamaktadır. Ancak zaman hususiyetleri birbirinden farklı olan yaratılmış bütün varlıklar uyum içerisinde yürümektedir. O halde evrensel bir zaman ölçüsü, Allah'ın **El-Nizam** ismine bağlı olarak bütün varlıkları nizam içerisinde yürütmektedir.

Allah'ımız kendisinin bilinmekliğini istemesindeki arzunun karşılığı olarak bütün varlıklar yaratılmıştır. O halde bütün yaratılmış varlıklar bu arzunun paralelinde Allah'ın ilâhî "**Nizam**" ismine bağlı olarak uyum içerisinde dir.

Her varlıkta Allah'ın hükmü geçerlidir; hepsi birbiriyle ahenk içindedir; hepsinde tam bir uyum vardır ve hiçbir boşluk yoktur.

Bütün âlemler birbirlerinin etrafında döner olarak yaratılmıştır. Yedi âlemleri de (boyutları) sonsuz olarak düşünmek lazımdır. Bütün bu âlemler Allah'ın etrafında mı dönmektedirler?

Bizim güneş sistemimiz de, galaksimiz de ve galaksimiz içerisindeki güneş sistemleri de ve bizim dışımızdaki sayılamayacak kadar çok sayıdaki galaksiler de bizim boyutumuz içerisinde dönmektedir. Bizim boyutumuzun dışında da nice boyutlar vardır. Ve bütün bu boyutlar da Allah'ımızın zâtîyet-i ilâhîyesinin etrafında dönmektedir yani bütün bu alemlere enerjilerini Allah lütfetmektedir. Zaten bütün sistemler bütün varlıklar enerjilerini Allah'tan almaktadırlar.

Hacılar, Kâbe'nin etrafında tavaf ederler ve murad Allah'ı zikirdir. Ancak tavaf esnasında manevi bir enerji de çekerler. Eğer Allah enerji vermezse hiçbir varlık hayatîyetini muhafaza edip yaşayamaz. Her varlık hareket halindedir. Bütün varlıkların etrafında döndüğü cazibe merkezi her varlığın asliyeti olan Hüve'dir.

Allah'ın nizamında olan konular bir müddet sonra bilim tarafından keşfedilebilir veya icat edilebilir. Ancak nizamı bozucu olan şeyler zaten keşfedilemiyor. İnsan keşfedemediği şeylerin yok olduğunu düşünebilir. Ancak herşey Allah'ın "**El-Nizam**" isminin kontrolündedir.

Zaman her varlıkta farklı tezahür etmekte ancak hepsi de nizamda gitmektedir. Yani bu farklılık bir kaos meydana getirmiyor, hepsi bir nizamın parçası içerisinde tesanüd ile yürüyor.

Zaman ölçüsü varlıklarda da değişiktir. Bazı kelebek cinsleri için bir gün bir ömürdür. Bizim için bir gün olan onun için başlı başına bir hayat döngüsüdür. Bir kaplumbağa için ise hayat döngüsü daha farklıdır. Ama dikkat edilirse hepsi Allah'ın zaman ismine bağlı olarak tatbikat yapmaktadır.

Bütün bu varlıkların ahenk içerisinde olması yaratılmış olan yani sıfat hükmünde olan bütün varlıklara zat olanın devamlı olarak feyz verdiğini göstermektedir.

Bugünkü ilim ve teknoloji bir anda zuhur edip tatbik edilseydi insanlar ve yaşam üzerinde muazzam bir dengesizlik olacaktı. Teknoloji bu kadar ilerlediği halde insanlara normal gelmekte onları şaşırtmamaktadır. Bu durum Allah'ın kudretini ve sonsuzluğunu işaret etmektedir.

Geçmiş medeniyetler içinde ilim ve teknolojide çok ileri gidenler olmuştur. Ancak bunlarda akamet vardır, yani bir anda kesilmiş devamlı olamamışlardır.

ZAMAN ALLAH'IN BİR TERTİBİDİR

Zamanın yaratılmış olduğu düşünüldüğünde onun da Allah'ın bir tatbikatı olduğu hakikati ortaya çıkar. Zaman, Allah'ın arzuyu ilâhîsi ile yaratıldığı için Allah'a tâbidir. Her varlık yaratılmıştır ancak “**kul**” kelimesinde bir hususiyet vardır.

Kul, Allah'ın kendinden yarattığı bir varlığı ifade eder. Kul, kelimesi enteresandır. Kul kelimesinin manevi-yatta pek çok hususiyetleri vardır.. Hâlbuki insanlar kendi aralarında, "*efendim ben kulunuz*" gibi nezaket veya teslimiyet için kullanmışlardır.

Miraçta “**kulunu isra ettiren sübhandır.**” (*İsra 17/ 1*) buyrulmaktadır. Kul kelimesini, Allah'ın kendinden kendine teşkilatlandırmış olduğu bir varlık olarak düşünmek gerekir. Kul, Allah'ın insan görünmesini ifade eden bir kelimedir. Hadis-i şerifte "**Rahman insanı kendi suretinde yarattı**" buyrulmaktadır. O halde kul kelimesi, Allah'ın insandaki tecellisini işaret eder.

Kul, Allah'ın insan görünmesidir. Kul, Allah'ın bir emridir. Allah'ın "**ol**" emridir.

Allah bütün varlıklara vermiş olduğu hususiyetlerin bir özetini kul varlığına lütfetti. Âdem ismi, bütün varlıkların hususiyetlerini ihtiva eder.

Zaman için sonsuz deniyor, ancak Allah'ın arzularının da sonsuz olduğunun bilinmesi gerekir. Allah'ımız kendindeki bu sonsuz arzuları insanda temaşa etmek için zamanı bir ölçü ve araç olarak yarattı. Allah'taki arzular zaman içinde tatbikat buldu. Dünyada milyarlarca kul var ve her insanda farklı arzular var. O halde Allah her kulunda farklı arzularını tatbik etmektedir. Her in-

şanda farklı duygular var. Eğer Allah'ı tanırırsanız, o duyguların da farkına varırsınız.

RÜYADA ZAMAN ALGISI

İnsan rüya görür. Rüyasında da bir zaman algısı içerisindedir. Bazen rüyanın içerisinde dünyayı hatırladığımız da olur. Rüya âlemi başka bir âlemdir. Rüya içerisinde bilmediğimiz isim ve sıfatlar ile de muhatap oluyoruz.

Meâric sûresi 4. âyetinde;

"Melâike ve ruh HU'ya uruç eder, bir günde ki, miktarı elli bin sene tutar." buyrulmaktadır.

Ruhanî düşünöldüğünde bir gün elli bin sene hükümdededir denilebilir. İnsan varlığının hususiyeti daha tam manası ile keşfedilmemiştir. İnsan her şeyi maddesel olarak değerdendirdiği için kendisini de sadece maddesel olarak değerdendiriyor. Örneğin rüyasında insan, bedeni dünyada iken zaman ve mekâna tâbi olmadan dolşabilmektedir.

Ruh için varlık âlemi bir atom mesabesindedir. Kâinata ve âlemlere nispet edildiği zaman bizler de maddesel varlığımız ile bir atomun içerisinde gibi değil miyiz?

DÜNYA YAŞAMI VE SÜRESİNE GÖRE YAŞAMI NASIL DEĞERLENDİRECEĞİZ? ASLA GÖRE NASIL BİR DEĞERLENDİRME YAPACAĞIZ?

Düşünülmelidir ki uzaydaki yıldızların ve seyyarelerin hepsinin kendi hareketleri içinde bir zaman tatbikatı söz konusudur. İlâhî âlemde ise bambaşka bir anlayış söz konusudur.

Rabbimiz âlemleri çok ince bir hesap ile yaratmıştır. Bu kadar harikulade bir programın tatbik olduğu âlem, esfele safilin yani aşağıların en aşağısı olarak tarif edildiğine göre ilâhî âlemin sonsuzluğunu ve harikuladeliliğini idrakten insanlar aciz kalırlar.

Mülk suresi 3-4 ayetinde;

"O ki, birbiri ile âhenktar yedi göğü yaratmıştır. Rahmân olan Allah'ın yaratışında hiçbir uygunsuzluk göremezsin. Gözünü çevir de bir bak, bir bozukluk görüyor musun? Sonra gözünü, tekrar tekrar çevir bak; göz (aradığı bozukluğu bulmaktan) âciz ve bitkin halde sana döner." buyrulmaktadır.

İçerisinde bulunduğumuz âlemin içinde yer alan yıldızların, galaksilerin arasındaki uzaklıklar için milyarlarca ışık yılı denilerek bir tarif yapılmaktadır ki bu, akıl-

lara durgunluk verecek bir mesafedir. Ancak Kur'an'da bu gördüğümüz feza âlemi gibi yedi tane üst üste âlemler yaratıldığı bildirilmiştir. (*Mülk 67/3*) Öyle bir sonsuzluk âlemi ki, idrak aciz kalıyor. Allah'ın muazzamlığını idrak etmek mümkün değildir.

Sidret'ül Münteha'ya gelinceye kadarki varlıkların hepsi dönmektedir. Merkez O'dur. Çünkü O, yarattığı varlıkların hepsine ilâhî enerji lütfetmektedir; ilâhî enerji Allah'a aittir. Rabbimiz bütün bu âlemleri İnkılâb-ı Kebir'de hercü merc edecek ve yeni âlemler yaratacaktır.

Âlem-i Âmâ namütenahidir, onu bilmek mümkün değildir. Âlem-i Âma'da Allah'ın zâtîyetinin etrafında tavaf eden hangi varlıklar vardır bilemiyoruz. Bu konuşmalar o sonsuzluğun bilinemeyeceğini idrak etmek için yapılmaktadır. Asıl mesele şudur: "**Allah için hiçbir kayıt konulamaz**"

Allah'ı sonsuz olarak idrak eden için sonsuz gibi görünen bu varlık âlemini bilmek mümkün olabilir. Maneviyatın güzelliği buradadır. Maneviyat insanı sonsuz olanı idrake ulaştırmaktadır. Allah'ı tanımak en güzel idraktır; şükür bunun için yapılır.

DİĞER SEYYARELERDE ZAMAN ANLAYIŞI

İnsanlar uzay araçlarına binip başka gezegenlere gitmeyi düşünmektedirler. Bizler dünyamızda bizim için

tespit edilmiş zamanı yaşıyoruz. Dünyamızdaki zaman ölçüsü ile başka gezegenlerdeki zaman örtüşmez. Her varlığın fiziksel hususiyetleri değişik olduğuna göre diğer seyyarelerdeki fizik şartları ve zaman anlayışı da değişik-tir. Peki, ilâhî âlemde durum nedir? Oradaki şartlar ve zaman anlayışı tamamen farklıdır.

Zaman dünya şartları içinde değerlendirilmiştir. İlâhî âlemde zamanın karşılığı nedir?

Ta-Ha suresi 102-104. âyetlerinde;

"Sûra üfleneceği gün... aralarında "ancak on gün eğlendiniz," diye fısıldaşırlar. Biz söylediklerini en iyi biliriz. Görüşü en üstün olanları "ancak bir gün eğlendiniz," derler" buyrulmaktadır.

Burada enteresan olan konu şu olsa gerekir. Dünyada bir ömür sürenler ilâhî âleme intikal ettiklerinde dünyada yaşamış oldukları zamanı tam olarak algılayamamaktadırlar. Bu da zamanın bu dünya yaşamında ahirete göre farklı tatbik olunduğunu işaret etmektedir; her âlemin zaman tatbikatı başkadır.

YEDİ SEMA VE YEDİ SEMADAKİ VARLIKLAR ZAMAN İLE MUKAYYETTİR.

Allah'ımız bilinmekliğini arzu buyurduğu için bütün âlemleri yaratmıştır. Allah sonsuzluğun sahibidir. O halde dünyadaki milyarlarca insan birbirlerinden farklı yaratılmışlardır. Âlemler de böyledir. Hiç bir varlık diğerinin aynısı değildir. Her boyut diğerinden farklı yaratılmıştır. Her âlemin, her boyutun fizik kuralları değişiktir. Kur'an'da üst üste yaratılan yedi semadan bahsediliyor. Yedi semanın üstünde Sidretül Münteha'ya varılmaktadır. Cennet ve cehennem de bu âlemlere dâhildir. Sidretül Münteha varlıkların artık son bulunduğu noktadır. Ondan sonra ise Âlemi A'mâ başlamaktadır. Peygamberimizin dünyadan yükselerek Sidretül Münteha'ya varması arasında geçen müddet ile Sidretül Münteha'dan Hakk'ın huzuruna geçen müddet arasını mukayese etmek mümkün olmasa gerekir.

İnsan düşüncesi, yapısı gereği her varlığı kendi gibi sonlu olarak değerlendirmektedir. Maneviyatta ise çok daha ileri düşünce ve idrak lütfedilmektedir. Maneviyat insanın vüsatini yükseltmektedir.

Allah'ı varlıklara nispet ederek düşünemeyiz. Biz bu dünyayı görüyoruz. Onun için değerlendirmelerimiz bu dünyaya göre olmaktadır.

Allah için sonsuz bir enerjidir denilmektedir. An-

cak o enerji dünyevi bir enerji değildir. Kendi varlığından arzu ettiği varlıklar suretler şekiller olarak görünmektedir. Bunun keyfiyeti bizce meçhul kalacaktır.

Yaratılan varlıklar madde ve sıfatla mukayyettir hatta insan cismaniyeti de öyledir. Ancak Allah'ın bir parçası olan "**İnsan Ruh**" cismaniyete tâbi değildir.

İsrâ suresi 85. âyetinde;

"Ve sana 'Ruh'dan sual ederler. 'Ruh Rabb'im'in emrindedir,' de. Ve size ilimden verilen pek azdır." buyrulmaktadır.

İlâhî kudretin sonsuz enerjisinden bir parça olan insan ruhu Allah'ın "**Hayy**" sırrının insandaki tecellisidir. Çünkü ruh maddeye girince madde canlanır. İnsanın bütün varlıklar üzerinde bir mazhariyet taşıması kendisinde ilâhî enerjinin tatbikatından kaynaklanmaktadır. Çünkü Kur'an'da Allahımız insana kendi ruhundan verdiğini bildirmektedir. İnsandan başka hiçbir varlığa bu lütuf yapılmamıştır.

İnsan, ilâhî programın neticesi olarak yaratılmıştır. Ancak ilâhî ruhun insandaki tecellisi o isme verilen mazhariyet çerçevesindedir. Ruh, Allah'ın "**emri**" neyse insanda o tatbikatı yapar.

İlâhî âlemde ise ruh dünya yaşamının çok ilerisinde hususiyetleri kapsayan bir mazhariyet kazanacaktır. Bu dünyada olmayan hususiyetler orada olacaktır.

Kur'an'da Belkıs'ın tahtını göz açıp kapama zamanından daha kısa bir zamanda **Hz. Süleyman**'ın huzuruna getiren, kitaptan bilgisi olan **Asaf bin Berhiya**'daki tatbikat enteresandır. Burada zikredilen kitaptan murat, Allah'ın varlıklar için takdir buyurduğu arzular olsa gerekir.

Herkes kendi vücûd kitabındaki arzu nispetince tatbikata mazhardır. İnsanın kendi vücud kitabını okuması Allah'ın emrinden olan ruhun kendisindeki icrasını okuması olsa gerekir. Herkes, Allah'ın kendisine lütfettiği arzunun tecelli noktasıdır.

ALGI OLARAK ZAMAN ANLAYIŞI

Zaman nedir? diye sorulursa; an bu an, zaman bu zamandır. Her şey, bu "**an**" içerisinde zuhur eden hususiyetler olsa gerekir.

Geçmiş zaman, içinde bulunulan zaman ve gelecek zaman hep bir anın algılanma farklılıkları olabilir.

Zaman sürekli olarak gözlenebilen bir değişken değildir. Buna göre geçmişten geleceğe doğru akan bir

zaman kavramı yerine sadece 'an' kavramından söz edilebilir. **Zaman kavramı insanın sıfatlar âlemi olan bu boyut yaşayışındaki bir algıdır.** Allah zamana tâbi olmadığına ve yaşam Allah'ın arzusu olduğuna göre "an" denilen husus esasta Allah'ın arzusunun tezahürü olsa gerektir. Ve bu arzu, zamanın fevkinde olarak tatbikat yapmaktadır. Çünkü her varlık Allah'ın arzusuna tâbidir.

Eğer bakışımız dünyadan değil de ilâhî âlemden olsaydı, bu dünyaya gelmemizle gitmemizin saniyeden daha az bir anda gerçekleştiği görülecekti. Vefat etmekte olan (sakarâtı mevt) insanların geçmiş yakınlarının kendi yanlarında belirmesi belki de bir "an" mesabesinde olabilir.

Bu sebeple binlerce sene önce ölen birisi ile kıyamete yakın ölen birisi arasında ilâhî âlemin şartlarına göre uzun bir zaman aralığı yoktur. Allah'ımız "**seriül hisab**"tır, yani hesabı çabuk görendir. Hiç kimseye fitil (hurma lifi) kadar haksızlık edilmez.

Nitekim Mu'minûn suresi 112-114. âyetlerinde;

"Allah, (inkârcılara) "Yeryüzünde kaç sene kaldınız?" diye sorar. "Bir gün ya da günün bir kısmı kadar, derler. Sayanlara sor... Keşke pek az oyalandığınızı, bilmiş olsaydınız, buyurur." buyrulmaktadır.

İlâhî âleme göre bir an mesabesinde olan bu âlemde manevi olarak terakki edip yetişmeye gayret etmek daha doğrudur. Çünkü maneviyatta bir noktaya geleme-mişler için ahiret âlemi daha zahmetli olabilir.

"Ve Rabbin indinde bir gün sizin (dünyada) saydığınız bin sene gibidir." (Hacc 47) hükmü icabı bir nebze rızıklanma yeri olan bu âlemde manevi yetişmeye ve maneviyatı sıkı tutmaya bakmalıdır.

İlâhî âleme intikal edildiğinde dünya yaşamı neredeyse hatırlanmayacak bir mesabede olacaktır. İlâhî âleme göre bir an mesabesinde olan bu âlem nasıl hatırlanabilir ki? Dünya yaşamı bir merhaledir. Bu geçit Allah'ın arzu ettiği gibi geçilirse mutlaka selâmete çıkılır. Bunun içinde ciddi bir şekilde Mürşid noktasına bağlanıp yürümek lazımdır.

Bütün zamanlarda her noktadan tatbikat yapan zaman ile, mekân ile ve hiçbir şey ile mukayyet edilemeyecek olan Hakk'ın kendisidir. Asıl mesele, idraki maneviyatla birleştirmektir. Tekmil velâyetin hatmolacağı zaman (Hatmül Velâyet zamanı), yaratılışın nihayete ereceği zamandır ki, ilâhî program ile birlikte maddi gibi görünen program da neticeye bağlanacaktır.

Madde gibi görünen varlığın asliyyetinin çok açık

z a m a n

olarak idrak edileceği o zaman, her makam, kendi makam mertebesine nasip edilen neyse onu müşahede edecektir.

ZÂTIN MADDEYE TAALLUKU NASIL İZAH EDİLMEKTEDİR? YARATILMIŞ OLAN SIFAT, YARATICI KUDRET OLAN ZÂTİ NASIL TARİF EDEBİLİR?

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

İnsanın sıfat noktası olarak idrak edemediği künhü zâttır. Esasta maddeye taalluk edilmiyor; zaten madde olarak görünen varlığın esası da zâttır; ancak görünme mertebeleri değişiktir.

Bugün artık cisim olarak görünen varlıkları Allah'ın o noktadan görünme arzusu olarak değerlendirmelidir. Aksi halde, “*Allah vardır ama maddeden ayrıdır*” şeklinde düşünülmüş olur ki, tevhide aykırıdır. O hâlde varlıkları "**hilkat**" kelimesinin çağrıştırdıkları ile düşünmek yerine "**zuhur**" olarak görmek tevhid-i ilâhîye daha uygun olsa gerekir.

Zamanın fizikçiler tarafından kontrol altına alınıp kullanılması mümkün değildir. Allah'ın nizamına uymayan insanların zamanı kullanmaya kalkmaları, Allah'ın nizamına uymaz. Ancak Allah'ımız zaman konusunda evliyasına bu salâhiyeti lütfetmiştir. Çünkü Allah'ın evliyası Allah'ın arzusu paralelinde zamanı kullanır.

Gaybı bilen Allah'tır ve dilediğini gayba muttali kı-

lar. Gayb, zaman ile ilgilidir. Allah'ımız evliyasının gönlündeki arzuya göre olayları da değiştirebilir. Şüphesiz ki, evliyasının gönlündeki arzu da Hakk'a aittir. Allah'ımız Zamanın İnsanı'na lütfettiği zatî meşrebine göre tatbikatını yapmaktadır. O meşrep ve arzu Hakk'a aittir. Zamanın Sahibi denildiği zaman herşey değişiyor. Yaşam zaman ile mukayyettir ama zamanın çalışması Zamanın İnsanı ile mukayyettir. Zamanın İnsanı'ndaki hakikat Hakk'ın kendisidir.

Âl-i İmran 179. âyetinde;

"...Ve Allah sizleri gayba muttali kılacak değildir. Ve lâkin resullerinden dilediğini seçer..." buyrulmaktadır.

Gayb gizli olandır ancak Allah'ımız resullerinden arzu buyurduklarına gaybı bildirmiştir.

Hz.Yusuf, Firavun'un rüyasını tevil ederken Mısır'ın yedi yıl bolluk, yedi yıl kıtlık yaşayacağını bildirmiştir. (*Yusuf 12/47-48*)

Hz.Yusuf, Firavun'a Allah'ın programından bahsetmiştir. Demek ki sabit bir program var. Ondört sene içinde olacıklardan bahsedilmesi bu tatbikatın Allah'ın nazarında olmuş ve bitmiş olduğunu da göstermektedir.

Nitekim Kur'an'da cennet ve cehennem hayatından sanki olmuş ve bitmiş gibi bahsedilmektedir. Bu tabikatlar Allah'ın nazarında olmuş ve bitmiştir. Allah'ımız bir şeyi arzu buyurmuşsa o olmuş ve bitmiş demektir.

Allah için zaman ve mekân kaydı yoktur. Allah'ımız arzularını her an tecelli ettirir. Allah'ın zamandan ve mekândan münezzehe olması onun sonsuz olduğunu işaret eder.

Bizler sıfat âleminde belirli bir programın içerisinde olduğumuz için zaman ve mekân ile kısıtlıyız. Çünkü cisim bedenimiz vardır. Ruhumuz da bedenimizle irtibat halindedir.

ÜÇ BOYUT VE DÖRDÜNCÜ BOYUT ZAMAN

Üç boyutun yukarı-aşağı, sağa-sola, ve ileri-geri hareket ettiği yani üç boyutun her yönde hareket ettiği bilinmekte ancak zamanın geriye gidemeyeceğini belirleyen bir kural olmamasına rağmen zamanın sadece ileriye gittiği kabul görmektedir. Bu, Allah'ın bir programıdır, ileri de geri de gider ama yine de Allah'ın programı değişmez.

Derin uzayda ışık hızında zamanın değişken olduğu fizik olarak kabul görmüştür. Kara deliklerin yakınında zamanın değiştiği de iddia edilmektedir.

Kur'an-ı Kerîm'de, **Ashab-ı Kehf/Yedi Uyurlar**” hakkında zaman ile ilgili mucizevi bir tatbikattan bahsedilmektedir. İnsanlar rüyalarında hem geçmişe hem de geleceğe yolculuk yapmıyorlar mı? Bazı insanlar manasında vefat etmiş ve ilâhî âleme intikal etmiş kişileri de görür, hatta onlarla konuşur. O halde zamanı nasıl anlamalıdır?

Rabbimiz dilediği kullarını gerek rüya aleminde gerekse dilediği boyutlarda kendi nizamını muhafaza ederek zaman içerisinde ileri geri götürüp getirir.

Zaman değerlendirilmesi yapılırken madde üzerinde değerlendirme yapılıyor. Zaman yaratılmıştır. Zaman, Allah'ın programında bir varlıktır. Bu varlığın başı da sonu da ortası da yaşanabilir. Ancak bu doğrudan doğruya zamanı yaratan Allah'ın takdirine bağlıdır.

VELÂYETTE ZUHUR EDEN "TAYYİ MEKÂN, TAYYİ ZAMAN" TATBİKATLARI

Velâyette zuhur eden "**Tayyi Mekân, Tayyi Zaman**" tatbikatları zaman ve mekân algısının Allah'ın arzusuna tâbi olarak tatbikat yaptığını göstermektedir.

"**Tayyi Mekân, Tayyi Zaman**" tatbikatları boyutlar arasında bir geçiş yaşandığını düşündürmektedir. Allah, resullerine bunu kullandırmıştır. Ancak

Allah'ın kime ne ilham indireceğini hiç kimse bilemez. Meşhur fizikçi Nicola Tesla'nın da manyetizmayı kullanarak başka boyutlar arasında enerji taşımakla ilgili çalışmaları ve deneyleri olmuştur.

Hz.Muhammed'in (s.a.v) Mirac tatbikatı zaman konusunda tatbikatların değişik olduğunu göstermektedir.

Hz.Pirimiz Abdülkadir-i Geylânî'nin kerametleri arasında, zaman içinde zaman yaşatılması ile ilgili olanlar vardır. Hz.Pirimiz bir nehrin yanına geldiğinde orada nehrin kenarına oturmuş ağlayan bir hanım ile karşılaşmış ona niçin ağladığını sorduğunda o hanım: seneler önce evladını evlendirdiğini ve düğün alayının çalgılar çalarak sal ile karşıya geçerken salın battığını ve üzerindeki herkesin boğulduğunu söylemiş. Evladından ayrılmanın verdiği üzüntü ile her zaman buraya geldiğini ve teselli aradığını söylemiş. Hz. Pirimiz kadının bu üzüntülü halini görünce mübarek elini nehre doğru uzatınca sal suyun üzerinde belirmiş. Sanki hiç bu olaylar olmamış ve aradan bunca zaman geçmemiş gibi, salın üzerindeki düğün alayı çalgılar çalmaya devam ediyormuş.

Hz.Abdülkadir Geylânî zamanında genç bir zat Hz. Pir'i ve O'nun kerametlerini merak ederek yanına gitmeye niyet ediyor. Şadırvanda abdest almak için, ellerini yıkıyor, dirseklerinden sular damlarken bakıyor ki, Hz.

Pir ayağını kaldırmış caminin içine girecek. Tam o sırada sarsılıyor bir de bakıyor ki, onbeş yaşındaki hali ve abdest alıyor, camiye giriyor ve namaz kılıyor. Daha sonra camiden çıkıyor. Bir demirci ustasına çırak oluyor. Çırak olarak çalışıyor, yaşı ilerliyor, demirci onun hallerini beğenerek kızını ona veriyor, üç tane çocuğu oluyor. Aradan epeyi zaman geçiyor. Her zamanki gibi Cuma namazı için abdest alırken, dirseklerinden sular damlarken başını kaldırıyor ve caminin kapısında Hz. Pir'i, havadaki ayağını yere indirirken görüyor. Bir anda şaşırıyor ve zaman ve mekân konusunda tereddüt yaşıyor.

Hz.Pirimiz bu kişiyi yanına çağırarak; "**Namazdan sonra beni gör evlâd**" buyuruyor. Namazı kılıyorlar ve o kimse, Hz. Pirin huzuruna geliyor ve "**Buyurun sultanım**" diyor. Hz. Pir, "**Evlâdım o gördüklerin hayal değildir, yaşadıkların hakikattir. Senin filanca köyde demirci dükkânın duruyor, hanımın da, çocukların da duruyor. Şimdi git onları da al, buraya getir.**" buyuruyor.

Esasta her varlıktan görünen Hakk'ın kendisi olduğu bilgisinde olan için bu tatbikatlar Hakk'ın kendisinden kendisine olan hususiyetlerdir. Hatta velâyette; "**zamanın geri alınması**" tatbikatlarının yaşandığı varidir.

Hz.İmam-ı Ali, Nehrevan'da Hariciler ile yaptığı

savaştan dönerken Babil toprağında İkinci namazı vakti, girince Müslümanlar: “*Ey Emir'ül Müminin, ikinci vakti oldu*” diyerek namaz kılmak isterler. Bunun üzerine Hz. İmam-ı Ali; **"Bu yer lânetlenmiştir, Allah burayı üç kez lanetledi, Burada namaz kılmak caiz olmaz"**

Hz. İmam-ı Ali Babil toprağını geçince güneş batmaya yüz tuttu, sonra battı ve ufuk kızıştı. Sonra abdest aldı ve ezan okunmasını istedi. Ancak kendisine gece vakti daha gelmedi denildi. O da; **"ikinci namaz için ezan okuyun"** buyurdu. Bunun üzerine ezan okundu. Hz. İmam-ı Ali'nin dudakları kıpırdadı O anda hemen güneş ikinci vakti yerini alacak şekilde geri döndü. Sonra İmam-ı Ali kalktı, tekbir getirdi, namaz kıldı, Müslümanlar da arkasında namaz kıldı. Namazını bitirdikten sonra güneş sanki leğende ışık kayar gibi kaydı, battı ve yıldızlar dizildi. Sonra iltifat ederek: **"Akşam namazı için ezan okuyun,"** buyurdu.

Hz. Süreyya'yı bazı kimseler ziyarete gelirler. Hz. Süreyya onlara **"hoş geldiniz"** diyerek karşılar. Gelenler; *"Efendim kusura bakmayınız. Sizlere rahatsızlık vermek istemezdik, işleriniz vardır"* deyince Hz. Süreyya; **"Yukarıda oturmuş kahve içiyordum yine orada kahve içmeye devam ediyorum, ama sizinle de konuşurum"** buyurmuştur.

Bu tatbikatta Hz. Süreyya iki mekânda da görüldüğünü ifade etmektedir.

Cenâb-ı Ahmed Süreyya Emin Hazretleri buyurur: **"Zâtî kümmelini Evliyâullah'ın kıldığı namaz ve tuttuğu oruca salât-ı dâim ve savm-ı dâim derler. Ve böyle ilave buyururdu ki; iki saatte bin rekât namaz kılmak istediğim zaman kendim gibi on yirmi Süreyya yaratırım ve ben imam olup namaz kılarım. Ve böylece iki saatte bin rekât namazı bitiririm."**

Burada kendi başımdan geçen bir hadiseyi nakletmek isterim: Çok acil bir durum ile ilgili olarak sabah erkenden evden çıkmam icap ediyordu. Hazırlıklarımı yaptım tam dışarı çıkıyorum kapı çaldı. Kapıyı açtım bir baktım Mürşidim Mehmed Ali Bey ve muhterem refikaları Begâm Valide kapının önünde mütebessim bir şekilde bana bakıyorlar. Kısa bir şaşkınlıktan sonra içeri buyur ettim. Şaşkınlığımın sebebi şuydu: Mürşidim Mehmed Ali Bey Sultanahmet'te oturuyordu. Sultanahmet'ten Anadolu Hisarı'na o saatte vapur yoktu. Sabahın o saatinde gelmesi mümkün görünmüyordu. Bir zaman geçtikten sonra eğer Mürşidim o saatte gelmemiş olsaydı ve ben evden çıkıp gitseydim lehime zannettiğim o için daha sonra aleyhime tecelli edeceğini gördüm.

Tasarruf-u kudret zâtî sahibu'r Rahman'a mahsusdur. Mürşid noktası her zaman için evladına müzahirdir. Zaman ve mekân bu arzunun önüne geçemez.

Bir manevi kardeşimizle beraber Şişhane'de alış-veriş yapıyorduk, ellerimizde paketler ile gelirken, kolunun altındaki çantamı bir hırsız kaptı, bunun üzerine manevi kardeşimiz hırsızın peşinden koşmaya başladı. Fakat iř uzayıp zaman geçince ve kardeşimizden haber alamayınca ki, aradan 45-50 dakika geçmişti, ben de Hz. Pîr'e ve Hz. Süreyya'ya iltica ederek istimdat istedim, gönlüme bir ferahlık geldi. Elimdeki diğer paketleri bir büfenin yanına bıraktım. Şişhane yoluna çıkıp kardeşimizi aradım, baktım ki kardeşimiz çanta ile geliyor. Çantada da epey bir para vardı. Sonradan öğrendiğimize göre kovaladığı kişi Adana'da cinayet işlemiş. Benim çantayı çalıp kaçarken de, yol üstünde bulunan konsolosluk polislerine de saldırdığını hatta bir polisin parkasını bıçakla yırttığını ama nihayetinde yakalandığını öğrendik. Döndüğümüzde büfede yere bıraktığım paketlerde kardeşimizin para çantası bulunuyormuş ancak hiç kimse ne paketlere ne de cüzdana dokunmamış.

Kardeşimiz şöyle anlattı:

“Ben şahsı kovalarken yanımda birdenbire iki metre boyunda, elinde büyük bir kılıç ile bir adam belir-di. Kaçan şahsı bu kılıçlı adamı görünce çantayı yere attı ve polisler de şahsı yakaladılar. Ben bu zata para teklif ettim ama mümkün değil kabul etmedi. Bu bir hizmettir, dedi. Adını sordum, adım Abdullah dedi. Ancak kendisine nereden geldiğini sorduğumda şuradaki saatçide

çalışıyorum diyerek bir dükkanı işaret etti. Ben adamı aramak ve tekrar teşekkür etmek için saatçiye gittim. Dükkan sadece bir insanın girebileceği büyüklükte idi. Kendisini sordum burada öyle bir şahıs yok dediler. Saatçi de “zaten kılıçla saat tamiri olmaz” dedi.

Daha sonra olayları tekrar düşündüğümde zaman konusunda bir tereddüt yaşadım. Bunun üzerine Hz. Süreyya zuhur ederek, "**Biz zamanı geri aldık evlâdım,**" buyurdular.

Zaman yaratılmıştır, velâyet ise Hakk'ın za-tiyyetidir. Velâyet gönülleri de Allah ile kâim olarak zamana hükmeder. Allah'ımız zaman ile mukayyet değildir. Velâyette zuhur eden bu kerametler velâyetin zaman ile mukayyet olmadığını göstermektedir.

GEÇMİŞ DEVİRLERDEKİ ZAMAN ALGISI İLE BUGÜN YAŞADIĞIMIZ ZAMAN ALGISI AYNI MIDIR?

Geçmiş zamanlarda bu konu değişik değerlendirilmiş olabilir. Ancak bugünün terakkisinde bu konu Allah'ın lütfettiği yeni ilhamlar ve terakkilerle daha ileri bir anlayış ve idrake kavuşmuştur.

Ankebût suresi 14. âyetinde;

"Andolsun, biz, Nûh'u kendi kavmine peygamber olarak gönderdik. O da dokuz yüz elli yıl onların arasında kaldı," buyrulmaktadır.

Burada zikredilen "**dokuz yüz elli yıl**" acaba bizim düşündüğümüz ve algıladığımız zaman mıdır? Hz. Nuh, tufandan sonra Allah'ın arzusu olan yeni bir insan yaşamının kurulmasında vazifeli bir peygamberdir. Bunun olması için Allah'ın ondaki arzusunun tahakkuku icap etmekteydi.

Zaman mefhumu Hz. Nuh devrinde bizim bugün anladığımız ve algıladığımız gibi mi tatbik olmuştur? Hz. Nuh'un kavmi arasında dokuz yüz elli sene kalmasındaki zaman aralığının bu devirdeki zaman anlayışında neye karşılık geldiği konusunda zamanımıza ulaşan bir malumat bulunmamaktadır.

Zaman sadece "**mekân**" ile mukayyet bir konu da değildir. Her insana göre zaman algılaması ve idraki değişiktir. Hatta aynı insanın farklı yaşlarda algıladığı zaman da aynı değildir. Bir kimse çocuk iken başka, ileri yaşlarda başka bir zaman algısının içerisinde.

İnsan varlığı esas alınırsa zaman anlayışının değişiklik göstereceği muhakkaktır. İnsan bazen on dakika

uyuduğunu zanneder, bir de bakar saatler geçmiş veya hut saatlerce uyuduğunu zannederken esasta bir dakika bile geçmediğini müşahade etmesi zaman algısının kişinin algısı ile ilgili olduğunu göstermektedir.

Üzeyir Peygamber helâk olmuş ıssız bir şehre uğrar ve buranın sessizliği karşısında; "**Allah bunu ölümünün ardı sıra nasıl edip de diriltecek?**" diye düşünür. Bunun üzerine Allah onu vefat ettirip yüzyıl ölü bırakır sonra diriltir ve sorar: "**Ne kadar (ölü) kaldın? Bir gün veya bir günden daha az kaldım**" diye cevap verdi. Allah, şöyle buyurdu: "**Hayır, yüz sene kaldın. Böyle iken yiyeceğine ve içeceğine bak, henüz bozulmamış. Bir de merkebine bak! (Böyle yapmamız) seni insanlara ibret kılmamız içindir...**" (Bakara 259)

Üzeyir peygamber yüz yıl ölü bırakıldığı halde yiyecek ve içeceği bozulmamış, ancak merkebinin kemiklerine kadar çürüdüğünü görmüştür. Bu, aynı mekân içerisinde bulunan maddelere farklı zaman tatbikatlarının uygulandığını göstermektedir. Sanki Üzeyir peygamber, yiyecek-içeceği ve merkebi farklı boyutlara geçmiş ve bulunmuş oldukları boyutların zaman akışına muhatap olmuşlardır. Ve hepsi de zamanı buldukları boyutun şartlarına göre yaşamışlardır.

Âyetin devamında; "**Merkebin kemiklerine bak, nasıl onları düzenliyor, sonra onlara nasıl et**

giydireyoruz?" Kendisine bütün bunlar apaçık belli olunca, "Şimdi iyice biliyorum ki, Allah her şeye kadirdir, dedi." buyrulmaktadır.

Allah'ımız yeniden yaratılışın nasıl olduğunu Üzeyir peygambere göstermiştir.

İnsan vücudunda da farklı zaman boyutlarında çalışan sistemler vardır. Hepsinde ayrı bir zaman ölçüsü bulunmaktadır. Allah arzu ettiği her varlığa farklı zaman programı uygulamaktadır.

Atom altı âlemlerin de sonsuz olduğu, atomun bölünmesi ile ardı arkası gelmeyen parçacıkların bir kısmının tespit edilmesiyle ortaya çıkmıştır. Atom altı âlemde var olan zaman akışı ile bu âlemdeki zaman akışı aynı mıdır? Evrenin farklı yerlerindeki zaman akışı ile buradaki zaman akışının aynı olmadığını biliyoruz. Bu âlemde tatbikatta olan zaman konusunun ilâhî âlemdeki karşılığının da aynı olmadığı Kur'an âyetlerinde açıkça bildirilmiştir.

Meâric suresi 4. âyetinde;

"Melâike ve Ruh HU'ya uruç eder, bir günde ki, miktarı elli bin sene tutar."

Hacc suresi 47. âyetinde;

"Ve Rabbin indinde bir gün sizin saydıklarınızdan bin sene gibidir." buyrulmaktadır.

Bu âyetler Allah'ımızın zaman arzusunun değişik tezahürleri olduğunu işaret etmektedir. Ancak burada şu konuya dikkat etmek icap eder:

Mearic suresindeki "**elli bin sene tutar**" ifadesi insanlara bir fikir vermek içindir.

Hacc sûresinde ise "**bin sene gibidir**" buyrulmaktadır. Yani Rabbin indinde olan bir günün ölçüsü olarak bin yıldır gibi kesinlik ifade eden bir ölçü verilmiyor "**bin sene gibidir**" buyrularak sadece bir benzetme yapılıyor.

Âyette; "**Ve Rabbin indinde bir gün**" buyrulduğuna göre, ahiret aleminin de kendine mahsus bir zaman tatbikatı olduğu anlaşılmaktadır.

"Sizin saydıklarınızdan" bin senenin Rabbin indindeki değil, dünya yaşamındaki bin yıla işaret etmektedir.

Bu ifadeler ilâhî âlemdeki sonsuzluğu bir nebze olsun idrake getirmek için söylenmiştir. İlâhî âlemdeki ya-

şam ile dünya yaşamı mukayese edilemez. Bu tarifler o harikulade yaşamı bir nebze ifade etmek için yapılan benzetmelerdir. Bu benzetmeler oradaki tatbikatları tam manası ile idrak etmenin de mümkün olmadığını ifade etmektedir.

Bilim, her şeyin “**Big Bang**” adı verilen büyük bir patlama ile başladığını söylemektedir. Birçok kimse ise Big Bang adı verilen bu patlamanın İslâm’da yaratılış ile ilgili olarak Kur'an'da zikredilen '**Kün/Ol**' emri ile aynı şey olduğu söylemektedir. Esasında Big Bang, Kün emri değildir. Çünkü Big Bang kuramı maddeyi esas alan bir tariftir. Kün emri ise Allah'ın arzuyu ilâhîsini işaret eder.

Big Bang fizikte bir kuramdır, Kün emri ise Allah'ın tatbikatıdır. Yedi semada ve dünyamızda sonsuz varlıklar vardır ve her varlık diğerleri ile koordineli ve uyumlu olarak yaşamaktadır. Eğer âlemlerin başlangıcı sadece bir patlama olsaydı varlıklar arasındaki bu harikulade uyum ve koordinasyon olmazdı.

KÜN EMRİ VE ZAMAN

İnsan bir şey yapmak istediği zaman bunu belirli bir zaman aralığında yapar. Ancak Allah'ımız yaratmayı arzu buyurduğunda zamana tâbi değildir, çünkü madde-nin de aslı kendisidir. O, varlık enerjisini istediği gibi şekillendirir.

Bakara suresi 117. âyetinde;

**"...Ve bir emri kaza ettiğinde artık ona
"ol," buyurur da olur."** buyrulmaktadır.

Allah hakkında konuşulurken, O'nun kudret-i ilâhîyesine gölge düşürecek hiçbir kayıt konulamaz. Bu, zaten mümkün değildir.

Allah, kün emri ile âlemleri yaratmıştır. Kün emri yaratmak olarak değerlendirilmektedir. Peki, yaratma olmuş bitmiş midir? Kün emri her an devam etmektedir. Çünkü Allah, her an âlemleri yok etmekte ve her an yeniden yaratmaktadır. Fezada enerjisi biten seyyareler karadelik tarafından yutulmakta ve fezanın bir başka boyutunda yeniden parlayan seyyareler olmaktadır. Her anda insanların vefat etmesi ve yine her anda yeni insanların yaratılması kün emrinin asarları değil midir? O halde kün emri her an tatbikattadır. Yani Hüve'yi hiçbir şey ile tahdit etmemek gerekir. Çünkü Hüve'yi tam olarak idrak etmek mümkün değildir.

Kün emri âlemlerin yaratılışındaki emir olarak değerlendirilmektedir. Yani Kün emri Allah'ımızın namütenahi arzularının zuhuru için bütün varlık âleminin yaratılması olarak değerlendirilmektedir. Ancak burada şöyle bir husus vardır: Sanki Allah'ımız "**Kün**" emrini buyurmuş, her şey yaratılmış ve bitmiş gibi değerlendiriliyor. Sanki Kün emri geçmiş zamanda vuku bulmuş ve bir da-

ha da olmayacak gibi değerlendirilmektedir. Hâlbuki Kün emri her an tatbikattadır. Kün emri bir defalık bir arzu tatbikatı değildir. Varlık âleminde her an her arzunun Kün emri ile tatbikata girdiği düşünölmelidir.

Kudret-i İlâhîye hiçbir şey ile tahdit edilemez. Allah'ın arzuları sayılamayacağına göre, Allah'ın arzularının vücud bulması olan Kün emri de sayılamayacak kadar sonsuzdur. Kün emri, her an tatbikattadır.

Allah'ın arzusunun tatbikatı sonsuz olduğuna göre insanların almış olduğu her karar, Allah'ın zâtiyet-i ilâhîyesi söz konusu olduğunda tahdit gibi olur ki, bu zaten mümkün değildir. Yani müspet olsun menfi olsun bu sıfatlar varlıklar içindir. Hüve için düşündüğümüzde müspet olsun veya menfi olsun, hiçbirşey ile onu tahdit edemeyiz. **(BU KONUŞMALAR HÜVENİN HUSUSİYETİNDEN-DİR)**

İLÂHÎ ENERJİ

Allah'ı varlıklara nispet ederek düşünmek doğru değildir.

Kayıtlar varlıklar içindir. Allah'ı madde ile mukayyet kılmak doğru değildir. Allah'ımız aynı zamanda sonsuz bir enerjidir. Ama buradaki enerji bizim zihnimizde düşündüğümüz enerji değildir. Çünkü enerji dediğimizde akla gelen her şey dünya ile ilgilidir. İlâhî enerji her şe-

ye tahvil oluyor; güneş oluyor, galaksi oluyor, boyut oluyor. Allah, **Kün** buyuruyor ve bir anda yedi semavat ve içindeki namütenahi varlıklar oluyor. Bu nasıl bir enerjidir?

İlâhî enerjiden murat, Allah'ın vahdaniyetine tahammül gösterecek bir noktaya gelmektir. Rabbimiz kendi arzusu ile halkolunmuş varlıkları kendisinin istediği noktaya getiriyor. Tekâmül eden ve arzu edilen noktaya gelen ruhlar ilâhî âlemde Rabbimizin yeni arzularının açılmalarında vazife göreceklerdir.

Allah'ın lütfettiği enerjinin içerisinde ruhaniyet var, ilim var, ileriye doğru hususiyetler var. İlâhî âleme varıldığında oradaki yüksek enerji tatbikatına tahammül gösterilmesi icap eder. O halde bu âlem bir anlamda mektep görevi görmektedir. Maneviyata girip yetişmekten murat bu olsa gerekir. Bu yetişme maneviyatla oluyor. Böylece ruhlar ilâhî âleme hazırlanmış oluyor.

Sevgili Efendimiz Mirac'ında hem cenneti hem cehennemi temaşa etmişler ve cehennemi kalabalık görmüşlerdir. Bu âlemde yetişerek istenilen noktaya gelemeyen ruhlar için cehennem, bir yetişme yeri olarak da görülebilir. Ancak orada, bu âlemdeki gibi bir zaman anlayış ve idrakinin olmadığı da muhakkaktır.

ZAMANIN İNSANI

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

"**Zamanın İnsanı**" ilâhi bir programı işaret etmektedir. Zaman, Allah'ın programını işaret eder.

Zamanın İnsanı o zamanın temsil makamı olduğu için zamana sövmek bu tertibe itiraz manasına gelir. Onun için Hadisi şerifte "**Dehre (zamana) sövmeyiniz, dehir Allah'tır.**" (Buhari) buyrulmuştur.

HER ZAMANIN İNSANI BİR DEVRİ İŞARET EDER

Zamanın İnsanın'da çok ileri hususiyet vardır. O, kendi varlığında ve afakta Allah'ın varlığından başka bir varlık telâkkisi içerisinde değildir. O nokta, her ismi kendi varlığı gibi değerlendirir.

Maneviyat çok yönlüdür. Tüm varlıkları kendinde idrak eden ve kucaklayan manevi bir gönüldür. O, Allah'ın görüldüğü gönül noktasıdır. Allah'ımız yarattığı hiçbir varlıktan vaz geçmez, çünkü kendi varlığıdır. İşte bunu hisseden bunu duyan gerçek gönül ehli olabilir.

Neden Zamanın İnsanı'nı arayın buyruluyor?

Çünkü zamana hükmü geçen o nokta kişiyi ileri

alır geri alır. Zamanın İnsanı'na gidip tövbe alınmasından murat o gönlün kişinin geçmiş kaydını silmesi ve ona yeni bir yol çizmesidir. O zaman geçmiş zamanın kaydı siliniyor ve rahmete müncer olunuyor. Zamanın İnsanı Hakk'ın görünmesidir, o noktaya tâbi olana müzahir olur.

Fizik kuralları insanlara değil Allah'a ait bir konudur. İnsanların hala bilmediği fizik kuralları da vardır. **Her varlığın fiziksel hususiyetleri değişiktir.** Zaman konusu sadece Allah'ı ilgilendiren bir konudur. Allah'ın yarattığı her varlıkta da o varlıkla ilgili bir saat tayini vardır. Her varlıktaki saat aynı değildir. İnsan, Allah'ın tayin ettiği saate göre bir hayat yaşar. Bunun değişmesi, sadece Zamanın İnsanı ve zamanın tatbikatı ile mümkündür. Allah'ımız lütfederse Zamanın Sahibi'ndeki neşesi ile o kimsenin saatini ileri geri alır.

Her varlığın diğer varlıklarla münasebeti vardır. Varlıklar arasındaki koordinasyon ve nizamın bozulmaması için varlıklardaki saati ancak bütün varlıklardaki saat tecellisine sahip olan Allah değiştirebilir.

Zaman her varlıkta başka tecelli eder. Allah'ın arzu buyurduğu ilâhî gönül noktası olan Zamanın Sahibi, Allah'ın arzusunun tecelli ettiği nokta olduğundan dolayı, zaman o noktaya tâbidir. O noktadan zuhur eden arzu Hakk'a muzaftır.

HER ZAMANDAKİ ZAMANIN İNSANI'NIN ZEVK VE MEŞREBİ O ZAMANDAKİ İNSANLARA YANSIR

Her zamandaki Zamanın İnsanı'nın zevk ve meşrebi neyse o zevk ve meşrep o zamandaki insanlara da yansır. Bugünün meşrebinde iman konusunda çok dikkatli olunması arzusu vardır. Bu konuda herhangi bir taviz asla söz konusu değildir. İman konusu her Zamanın İnsanı'nda değişmez temel unsurdur. Ancak giyim-kuşam gibi dünyevî zevk ve meşrepler her zamanın icabına göre tatbik olur. Giyim-kuşam ile ilgili zevk bu zamandaki Allah arzusuna uygun olmalıdır. Geçmiş zamanın kisvesini bugüne taşımak geçerli olmasa gerekir. Bütün zamanlar ve meşrepler Allah'ın kudret elindedir. Geçmiş zamanın kisvesinde Allah'ın arzusu vardı da bu zamanda yok mudur?

İLÂHÎ ÂLEM VE ZAMAN

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Allah'ın arzuları sonsuzdur. Zaman, Allah'ın bir arzusudur. Allah'ımız o gönülde yapmış olduğu tecellinin tekâmülünü istiyor. Allah'ımız arzu buyurursa bütün varlıklardaki tecelliyatını bir araya getirip başka bir âlem yaratır.

Yaratılan varlıklar, madde ve sıfatla mukayyettir; insan cismaniyeti de öyledir. Ancak Allah'ın bir parçası olan "**İnsan Ruh**" cismaniyete tâbi değildir. Bizler Allah'ın ruhundan nefhettiği insan varlığı olarak Allah'ın arzusu ile mukayyetiz, zaman ile mukayyet değiliz; insan ruhu zaman ile mukayyet değildir. Zaman, Allah'a hükmetmiyor Allah, zamana hükmediyor.

"Ve sizin için bir müddet yeryüzünde yerleşme ve geçimlik vardır." (Bakara 36) ayeti, Allah'ın dünya yaşamını belirli bir müddet ile tahdit ettiğini işaret etmektedir. İlâhî âlem ise müddet ile sınırlı değildir. Allah'ın dilemesi müstesna, ebedidir.

İlâhî âlem, cennet ve cehennem ile ilgili tarifler yapılırken dünyaya nispet edilerek tarif yapılmaktadır. Dünya yaşamındaki zevkler, neşeler ve nimetler dünya yaşamına bağlı olarak kısıtlıdır. Yani belirli bir zaman ve

mekan ile sınırlanmıştır. Hatta keder, elem ve üzüntüler de belirli bir süre ile sınırlıdır. O zaman ilâhî âlemi bu dünyaya nispet ederek tarif etmek büyük bir hata olur.

Dünyada şimdiye kadar milyarlarca insan yaşamıştır. Başka âlemlerde yaşayan sayısını bilemeyeceğimiz insanlar ve varlıklar da vardır. Bütün bu insanların ve varlıkların yaşadıkları farklı tecelliler, farklı meşrepler biri diğerine benzemez yaşam hususiyetlerini düşündüğümüzde hepsini yaratan Allah'ımızın sonsuzluğunu bir nebze idrak etmiş oluruz.

İlk yaratılışta Âdem tekti. Ancak dünyadaki Âdemoğulları Âdem'den türemiştir. O halde Allah'ın, Âdem ismindeki tecellisinin namütenahi olduğu hakikati meydana çıkmaktadır.

İblis, Âdem'e secde etmemiş ve cennetten kovulması için ona tuzak kurmuştur. Âdem cennetten çıkarılmış ancak onun soyundan milyarlarca Âdemoğlu cennete girmeye namzet olmuştur.

Buradaki hususiyet şu olsa gerekir: Rabbimizdeki arzular namütenahi olduğundan, namütenahi insanlar yaratmıştır. Hepsinde zevkler, meşrepler, arzular farklıdır. Bu, Allah'ımızın arzularının namütenahiliğini gösteren bir konudur.

İNSAN NEDEN ZAMANLA MUKAYYET OLARAK KALDI? YOKSA İNSANIN YAŞAMI İZAFİ MİDİR?

Zaman değişiyor ancak insan değişmiyorsa zamanın izafi olma durumu vardır. O halde bu zaman ve zamansızlık mefhumu dışında ayrıca bir yaşam olmalıdır. İlâhî âlemde cennet ve cehennem hayatı için sonsuzluktan bahsedilmektedir, **sonsuzluk kelimesi zamansızlığı işaret eden bir anlatım olabilir**

İlâhî âlemde, ölümün öldürülmesi ile ölümsüzlük yani zamansızlık tatbikatı başlar. İlâhî yakınlık bulmuş olan gönüller müstesna, zamanlı tatbikat bu noktada yetişmemiş kimseler için olsa gerektir.

İlâhî âlemde mekân algısı nasıl olacaktır? Bizler bu âlemde mekân ile mukayyet olduğumuz için bir yerden başka bir yere giderek mekân değiştirebiliyoruz. İlâhî âlemde ise ruhî bir varlık söz konusu olduğu için belki de mekân bize gelecektir. Bir kapıdan geçmek, belki de kapının bizim yanımızda belirmesi ile olacaktır.

Hakk'ı inkâr eden pek çok insan var, ama düşünülmelidir ki, insan yaşamı sınırlıdır. Yani her varlığa verilmiş bir arzu vardır, ancak bütün bu arzuların sahibi Hayyul Ebed'dir. Peki, sonrası ne olacaktır? Bu sorunun cevabı olarak insanın Allah'a iman etmesi lazım gelir. Allah, insana; "**Sonra dönüşünüz Bana'dır**" bu-

yurmuştur. Kur'an'da dünya hayatı için; "**bir nebze rızık** **rızıklanma yeri**" olduğu belirtilmiştir. O halde bütün bunların izafi olduğu meydana çıkıyor. Bütün bunları görüp de imanda şüphesi olanlara hayret etmemek mümkün değildir.

İnsan dünyaya bir nebze rızıklanmak için gönderilmiştir. Bir nebze rızık, manevi rızıktır. Bu rızık, Allah'ın bilinmeliğini arzu buyurmasından kaynaklanmaktadır. Dünya hayatında manevi güzellik kazanmış olan ruhların diğer âlemlerde değerlendirilmesi mümkün olsa gerekir.

Göktürk hükümdarı Bilge Kağan, kardeşi Kültigin'in ölümünden sonra hatırası için yaptırdığı abideye şöyle yazdırmıştır: "**Zamanı Tanrı yaşar. İnsanoğlu hep ölmek için türemiş.**" (*Orhun Abideleri/ Kültigin Anıtı, Kuzey 10*)

Her arzu belirli bir zaman ile mukayyettir. Her insan bir zamanı işaret eder. O halde insan yaşamı da bir zamandır. İnsan yaratılıyor, Allah'ın arzu ettiği bir zaman diliminde yaşıyor. Sonra o kişi için zaman bitiyor. Yani o kişinin zamanı doluyor. Nitekim fezadaki varlıklar da zaman ölçüsü ile mukayyettir. Zamanın dolması her şeyin bitmesi anlamına gelmez. Allah'ın yeni bir programı başlar. İnsan, Allah'ın bir emridir. Bu dünyadaki müddeti bitir ancak ahiret hayatı başlar. O halde insanın ahirete belirli bir manevi terakki ile gitmesi gerekir. Her insan

dünya hayatında kazanmış olduğu manevi makam ve enerji ile ahirette değerlendirilecektir.

İNSAN ALLAH'IN ARZUSUDUR.

İbrahim suresi 48. âyetinde;

"O gün arz, başka bir arza, semavat da başka bir semaya dönüştürülür ve insanlar vahid ve kahhar olan Allah'ın huzuruna çıkarlar."

Allah diledi âlemleri yarattı ve bu âlemlerde insanı yarattı. Allah'ın yaratma arzusunun haddi yoktur, sonsuzdur. Sonsuz kelimesi bile bunu tarif etmekten acizdir.

İnsan nedir? İnsan, Rabbin emri olan ruh lütfedilmiş bir varlıktır.

İnsan hız yapmak ister son model bir araba alır. Bir müddet sonra o araba ile ilgili başlangıçtaki arzusu değişir onu satar, yeni bir araba alır. Hız arzusu değişmez ama onu yerine getirmek istediği araç değişir. Lâ misal insan da Allah'ın bir arzusu olarak onunla bir tatbikat yapıyor. Daha sonra insandaki arzusunu değiştiriyor. İnsan yine var ama Allah'ın o insandaki arzuları ve tatbikatları değişiyor. Böylece Allah'ın sonsuzluğunu bir nebze olsun idrak ediyoruz. Eğer tek bir tatbikat olsaydı

o zaman kısıtlı kalacaktı. Hâlbuki bu, halden hale geçişte bir murat var. Müspet-menfi, ulvî-suflî tatbikatlar Allah'ın sonsuzluğunu idrak etmek içindir.

Rabbimiz insana her yaşam evresinde yeni bir zevk yeni bir neşe lütfetmektedir. Allah'ın lütfettiği bu zevk ve neşe ile insan hem ruhî hem cismani yenilenir. Bebek, çocuk, genç yaşlı olur. Her yenildiği hayata sarılır, yine değişir bu sefer ona sarılır. Bütün mesele Allah'ın makbul tuttuğu bir kul olmaktır. Her şeyini Hakk'a bağlayana Allah'ımız müzahir olur ve onu selâmete çıkarır.

Kıyamet suresi 22-23. âyetlerinde;

"Yüzler o gün ışıl ışıl parlar. Rablerine bakarlar." buyrulmuştur.

İnsan insanın aynasıdır; İnsan aynı zamanda Allah'ın aynasıdır. Allah, kuluna nazar ettiğinde, o kula lütfettiği arzusunu müşahade eder. Arzu buyurur, bir arzusunu kuluna lütfeder, o kulda o arzu tezahür eder. Yani o arzu o kulda görünür hâle gelir. Kul, Allah'a teveccüh ettiğinde kendi hakikatini müşahade eder. Ve o kadar sever ki, ayrılmak istemez... Gözü orada sabit kalır. Sonsuzluk içinde Allah'ı müşahade eder.

Allah'ı tam olarak görmek mümkün değildir. Allah

o kulunda arzusu nispetinde görünür. Bütün görünmeler bütün arzular Allah'ın değil midir? Allah yarattığı kulunda kendi arzularını temaşa eder.

Bir misal olarak; ressam yaptığı resme neden bakar? Bir baba bir anne çocuğuna neden bakar? Bu zevklerde ve neşelerde de Allah'ın kendisinden kendisine duyduğu neşeyi idrak etmek icap eder.

Esasta teveccüh eden kul hakikatte Hakk'ın kendisi olduğuna göre, nazar eden kim yine kendisi değil mi?

**İNSAN RUHU ALLAH'A AİTTİR. O HALDE İNSAN
RUHİ VARLIĞI İTİBARI İLE ZAMANA TÂBİ
DEĞİLDİR**

Bizler maddi varlık olduğumuz gibi aynı zamanda ruh taşıyoruz. İnsanda hem ruh hem maddi varlık aynı anda faaliyettedir.

İnsan ruhu başka bir boyutta faaliyet göstermektedir. Ruhaniyetin ve cismaniyetin bir vücutta faaliyet göstermesi ve koordineli çalışması tam olarak anlaşılammıştır.

İnsan ruh ve madde olarak yaratılmıştır ancak ruhu çekince madde varlığının kıymeti kalmamaktadır.

Fizik her şeyi maddeye bağlayarak mücerret olarak anlamaya ve onu kontrol altına alarak kullanmaya kalkmaktadır. Ancak ruh madde olmadığı için deneyi gözlemi yapılamadığından fizikçilerin kontrolü altına girmiyor. Girmeyince de ruh hakkında şüpheye düşüyor hatta varlığı inkâr ediliyor. Bu, onların bir düşüncesidir. Ama esas olan Allah'ın arzudur. Ruh, Allah'ın arzusu olduğundan hiçbir şeyin kontrolü altına girmez; ruh ebedidir, madde ebedi değildir.

İnsan madde bedeni itibarı ile atomlardan müteşekkil olduğuna göre zaman ile mukayyettir ancak insan sadece beden değildir aynı zamanda ruhi bir varlıktır ve ruh atomlardan oluşmamıştır. İnsan ruhu Allah'a aittir. O halde insan ruhi varlığı itibarı ile zamana tâbi değildir. Ruh zaman ile mukayyet değildir.

Ruh zamanın dışındadır. Madde ve insan bedeni ruha bağlıdır. Ruh ise başka bir hususiyet taşımaktadır. Yoksa cennet cehennem dünyada olurdu. İnsan varlığı ruh itibarı ile ilâhî âleme intikal edecektir ancak beden dünyada kalacaktır. İlâhî âlemde zaten bu âlemdeki zaman ölçüsü yoktur. O zaman insan ruhu zaman ile tahdit edilemez bir hususiyet taşımaktadır.

İnsan sadece bir nebze rızıklanmak için bu dünyaya gönderilmiştir; bir vazife ile gelmiştir; bu âlemin malı

değildir; ilâhi âlemin malıdır. O yüzden onu dünya kayıtları ve şartları içerisinde yalnızca madde olarak değerlendiremeyiz.

İnsanda ruh var, cisim var. Cisim olarak dünyaya tâbiyiz, ama ruhi olarak değiliz. İnsan ruhu zaman ile mukayyet değil, çünkü insan ruhu Allah'a aittir; insandaki ruh, Allah'ın ruhudur.

DÜNYA HAYATI SONSUZ DEĞİLDİR

A'raf (7/24)

"İnin, buyurdu, birbirinize düşman olarak. Ve sizlere yeryüzünde bir vakte kadar bir yerleşme ve geçimlik vardır."

A'raf (7/25)

"Orada yaşayacak ve orada ölecek ve oradan çıkarılacaksınız," buyurdu.

A'raf 24. âyetinde; "**inin**" 25. âyetinde ise "**çıkartılacaksınız**" buyrulmaktadır. "**İnin**" emriyle indik, "**çıkartılacaksınız**" emri ile ilâhî âleme çıkacağız. Bu durum dünya hayatının sınırlı olduğunu işaret etmektedir.

ZAMANIN İNSAN ÜZERİNDE İDRAK BAKIMINDAN TESİRİ VARDIR

İnsanın çocukluğundaki Allah idrak ve anlayışı ile yaşlılığındaki idrak ve anlayışı aynı değildir.

Zaman her varlığın üzerinde tesir yapar. Varlıklar zaman içinde hâlden hâle geçerler. Geçmişteki idrak ve anlayışımız bugünkünden çok değişti. Bu halden hale geçiş zaman ile olmaktadır. Esas mesele bütün zamanlar içinde Allah'ı en doğru olarak idrak etmektir.

Bizim bu zamandaki idrakimiz geçmişle kıyaslanamayacak kadar ileridir. Demek ki zamanın da insan üzerinde idrak bakımından tesiri vardır. Allah'ın lütfetmiş olduğu bu sonsuz rahmete müteşekkirimiz.

İNSAN DÜNYAYA GELİYOR VE TEKÂMÜL EDİYOR. ANCAK BU TEKÂMÜLDEN SONRA NE OLACAKTIR?

İnsan dışında olan bütün varlıklar insana hizmet etmek için yaratılmıştır. Gaye insan varlığıdır. Allahımızın "**Ben gizli bir hazineydim bilinmekliğimi sevdim ve âlemleri halkettim**" arzusu insanda tecelli etmiştir. Asliyyet insandır. Dünya yaşamında Allah'ın arzusuna tâbi olarak tekâmül eden insan, ilâhî âleme intikal ettiğinde de tekâmülü devam edecektir. Allah'ımız tekâmül eden insan ile hangi tatbikatları yapacaktır, bu konu arzuyu ilâhîye tâbidir.

İnsanlar içinde hayırlı insanlar var, baştan bocalayıp daha sonra düzelen insanlar var, bir de ölene kadar menfi yaşayan insanlar var. **Demek ki yaratılan insanlar elene elene ilâhî âleme sevkolunmaktadır. Onun için dikkatli yürümekte fayda vardır. Hedefe ulaşan insandaki Allah'ımızın arzusu nedir onu ancak kendisi bilir.**

Hûd suresi 11/108 âyetinde;

“Ve mutlu olanlara gelince, artık cennettedirler. Semavat ve arz devam ettiği sürece orada devamlı kalacaklardır. Ancak Rabbinin dilemesi başka! Kesintisiz bir bağış olarak...” buyrulmaktadır.

YARATILMIŞ OLAN ZAMANIN SONU İNKILÂB-I KEBİR

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Rabbimiz velâyet gönüllerine ne lütfediyorsa açılıp anlatılmaktadır; velâyet Allah'ın lütfudur, velâyet gönülleri nefsu hevadan konuşmazlar.

Hz. İsa, kendisine kıyameti soranlara verdiği cevapta sanki kıyamet hemen kopacak hissiyatı ile cevap vermiştir. Çünkü Hz. İsa **Ruhullah** hususiyetinde olduğu için bu âlemin hissiyatına göre değil, ilâhî âlemin hissiyatına göre cevap vermiştir.

Son zamanlarda alınan ilhamlarda İnkılâb-ı Kebir tatbikatına yaklaşıldığı görülmektedir. Elbette ki takdir **HÜVE**'ye aittir.

Biz kıyamet değil İnkılâb-ı Kebir diyoruz. Hz. Süreyya bu şekilde zikretmiştir. Kıyamet sadece dünyamız ve uzay için konuşulmaktadır. İnkılâb-ı Kebir'i ise bütün âlemler için düşünmek icap eder.

Kıyameti "**tebeddülât**" olarak değerlendirmek daha yerinde olacaktır. Rabbimizin arzusu Kur'an'da buyurduğu; "**Ben yeryüzünde bir halife kılacağım**" arzusudur. Bu arzuda Rabbimiz asliyeti kendisinde olan

zevk ve neşelerini, halife kıldığı varlıkta zuhur ettireceğini işaret etmektedir. Ancak şu da unutulmamalıdır ki Rabbimizin arzuları sonsuzdur.

Âlemlerin yaratılmasındaki uzun zaman düşünüldüğünde yeryüzündeki Âdem varlığı neredeyse bu madde âleminin yaratılmasının son gününde yaratılmıştır.

Nitekim; "**Gerçekten insan üzerinden öyle uzun bir süre gelip geçti ki o anılmaya değer bir şey bile değildi!**" (Nisa 76/1) âyeti bu hakikati de işaret etmektedir.

İnsan bütün varlıkların üzerinde yaratılmıştır. Bütün âlemler insana nazire olarak halkedilmişlerdir. İnsan yeryüzünde Allah'ı temsil etmektedir.

İlk yaratılıştan bu zamana kadar geçen uzun zaman içerisinde bütün âlemlerde gelmiş gitmiş bütün varlıklar da Allah'ımızın arzuyu ilâhîsinin tatbikidir. O halde Rabbimizdeki sonsuzluğu tam olarak anlamak mümkün değildir. İşte İnkılâb-ı Kebir'de bütün bu teşkilatın değişeceği görülmektedir ki bu azim bir tebeddülâttir.

Sevgili Efendimizin Mirac'ı esasta bunu da anlatır. Efendimiz bütün bu âlemleri geçerek Allah'a vardı. Âlem-i Âmâ'ya mülâki oldu. Onun sonsuz olduğunu ve tam olarak idrak etmenin mümkün olamayacağını ifade

buyurdu. O zaman şunu düşünmek lazım: bütün bu feza ve bu feza gibi yedi kat sema ve onların da üzerinde nice âlemler bütün bunlar da tebeddülât olacak.

İnsanlar cenneti ve cehennemi bile dünya yaşamında sıfati düşüncelere göre değerlendirmektedirler. Bütün bu âlemlerde yaşayan varlıklar bir yere mi konulacak yoksa her zümreye ayrı bir yer mi tahsis edilecek? Muhakkak ki her makamın yeri başkadır.

"Hiç bilenle bilmeyen müsavi olur mu" buyrulduğuna göre demek ki yeni baştan yeni bir sonsuz yaratma olacağı görülmektedir. Demek ki İnkılâb-ı Kebir'i düşünürken bu konuları da nazar-ı dikkate almak lazımdır.

Allah'ın bu sonsuzluğunu kabul ve tasdik insan için bir tekâmüldür, bir makamdır bir merhaledir. Hesabını küçük tutana da memnun olacağı verilecektir ancak velâyet; **"Deryalar geçerim susuz geçerim / Beni doyurası umman bulunmaz"** buyuruyor.

Velâyet, Allah'ı Allah'ın bildirdiği gibi sonsuz olarak idrak eder. Allah'ı sonsuz olarak idrak edene sonsuzluk lütfedilir. İnsan ruhu Allah'ın bir emri olarak meydana geldiğine göre sonsuzluğu Allah ile idrak eder. Çünkü insan varlığı ruhî olarak sonsuzdur. Allah insana bu sonsuzluk hissiyatını lütfettiğine göre sonsuzluğu, arzu buyurduğu kullarına lütfedecektir. Çünkü Allah kullarına zulmetmez.

Allah'ın sonsuzluğunu velâyet gönülleri Allah ile idrak ederler. Bu konuda Hz.Abdülkadir Geylani'nin sözü ne kadar güzeldir:

"Tekmil evliyanın varacağı en son noktaya kadar gittim. Sonra Rabbim bana bir pencere açtı ve ben o pencereden sonsuz seyrettim. Ben Rabbimin semâvatında sonsuz memnuniyet, sonsuz hürriyet ve sonsuz huzur içinde gulguleler ve sevinç çığılıkları atarak seyreden bir Bâzü'l Eşheb'im"

"Bâz'ul Eşheb" Allah'ımızın bilinmeyen isimlerine de muttali olan mânâsınadır. Baz'ul Eşheb Allah'ımızın o zaman için arzu ettiği, ancak tam olarak açmadığı sırların o zamanki ilâhi gönüldeki tecelliyatı olsa gerektir.

Bizler Allah'ı sonsuz olarak idrak ediyoruz. Sonsuzluğun içinde sonsuzluğun idrakinde olarak orada var olacağını idrak eden bu sonsuzluğun içinde yer alır. Velâyet sonsuz düşünür, çünkü onları bir nokta ile tespit etmek mümkün değildir.

Hz.Abdülkadir Geylani buyurur:

***"Zir-i destimde benim mürğ-ü kebuter gibidir
Kümbed-i çarhı felek arz-u sema ve ahkaf"***

Yani; "**Elimin altında seyri devranîsini yapmakta devamda olan felek kubbesi, yer ve sema ve kum tepeleri bir güvercin kuşu gibi titrer.**"

Hz.Süreyya buyurur:

"Daha vazih der kendim izhar eylerim amma bozar şiraze-i malumu hercu merc olur âlem"

Velâyet, Hüve'den tatbikat eyler. Hüve kendisinde mahfuz olan sonsuz isimleri, sonsuz arzuları ile görünmek isterse o takdirde esfele safilin olan dünyanın bu tatbikatı yüklenebilmesi mümkün değildir.

Allah bir gönle bu sonsuzluk zevkini, neşesini ve arzusunu lütfettikten sonra onu bir başka yere koymaz. Allah'ımız adalet sahibidir. O yüzden bu zevki verdiği kulunu sonsuzluk içerisinde mütalaa eder. (**ENE KABUL**)

Bizler bu sonsuzluk ile kendimizi mütalaa ederken mahdut bir anlayış ile aynı potaya girebilir miyiz? Bu çok zordur.

Rabbimizdeki sonsuzluğu düşünürken bu sonsuzluğu da sonsuzluk veren bir anlayış içerisinde değerlendiriyoruz, O'nu tahdit ederek düşünmüyoruz. Kul, Allah'ı ne kadar sonsuzluk içerisinde düşünürse Allah'ımız da kuluna sonsuzluk içerisinde lütfeder.

İnsanın, geleceğin kendisine neyi hazırladığını bilmezken kıyamet saatinin peşine düşmesi enteresandır. İnsan yarın bile neler yaşayacağını bilmekten acizdir. Allah'ın kendisi hakkındaki arzusuna, kendi eceline nasıl muttali olacaktır?

Kıyamet ne zaman kopacak bunu bilmek mümkün değildir. Kıyamet saatini, kıyametin kopacağı ana kadar bilmenin mümkün olmayacağı anlaşılmaktadır. Çünkü Allahımız adalet ismi ile her kulunu makamına göre değerlendirecektir.

İnsan varlığı için **“yok olmak”** yoktur. Ahirette her insan kendi makamına göre cennetlik veya cehennemlik olarak değerlendirilecektir. Müsbet olsun menfi olsun, insan varlığı Allah'ın bütün isimlerine ve sıfatlarına mazhar olduğuna göre Allah'ın arzusu demektir ve onun için yok olmak yoktur.

Allahımız bu âlemleri insan varlığı için yaratmıştır. Allah, Cemali ve Celâli bütün isim ve sıfatlarını insan varlığında zevk ettiğine göre asıl hedef insan varlığı olmaktadır. Murat, insan varlığının terakki ederek yaratıcısını idrak etmesi ve onu tanımasıdır. O halde insan varlığı için terakki lazımdır. İnsan varlığının yok olması söz konusu değildir.

Allah'ımız insanların belirli bir terakkiye ulaşması için âlemleri yaratmıştır. Allah'ımızın insanlık için arzu

buyurduğu bu terakki ne zaman nihayete erecektir, bunu ancak kendisi bilir. İnsan ilâhî âleme layık bir vasma ne zaman kavuşacaktır? Bunlar insan için meçhuldür. Allah'ın arzuyu ilâhîsi dünya hayatında hangi noktaya kaddır onu ancak kendi zatı bilir, o arzunun hatmi ile insanlar kıyamet günü karşılaşacaklardır. Hüküm ancak Allah'a aittir.

Allah'ın âlemler için arzu ettiği zamanın dolması demek İnkılâb-ı Kebir demektir.

Kehf suresi 51. âyetinde;

“Ne semavatın ve 'Arz'ın yaratılışına şahud ettirdim onları ne de nefislerinin yaratılışına.”

Başlangıca ve kendi nefislerinin yaratılışına bile şahid olmayan insanların başlangıcın nihayeti olan kıyametin saati ile ilgili bilgi sahibi olmaları mümkün değildir.

Ruhi program tamamen Hüve'ye aittir. Bu programın tatbikatının hususiyetleri ise Hüve'nin Allah ismi ile olan tecellisidir.

İnsan yaşamı boyunca muhatap olduğu müspet ve menfi tatbikatları düşündüğünde ve bütün bunların üze-

rinde Allah'ın sonsuzluğunu tefekkür ettiğinde bir idrake gelir. İşte bu idrake gelenleri Allah'ımız bir daha hesaba çekmez, çünkü o insan bu noktadan geçmiştir. O halde insan yeni bir anlayışın ve yeni bir yaratılışın içerisinde rol almak istiyorsa Allah'ı sonsuz olarak düşünmesi icap eder.

Yok olmak bu idrakte olan için asla söz konusu değildir. Zaten insan yok olmaz çünkü insan Allah ile vardır. İnsan, Allah'ın arzusudur. İnsanın yok olması demek Allah'ın emrinin yok olması demektir ki bu mümkün değildir. İnsan ruhunun Allah'ın bir emri olduğu Kur'an'da buyrulmuştur. (*İsra 17/ 85*)

İnsan, Allah'ı tanıdıkça ileri terakki eder. Bu terakki boşuna değildir. Her şey bir maksada müstenittir. İnsanın Allah'ımızın arzusunda olan ileri tatbikatlara kendisini hazırlaması icap eder. Allah'a daha çok teveccüh edilmeli, Allah'a daha çok niyaz edilmelidir.

TESTACİLÛN (ACELE EDİNİZ) İLHAMI NASIL DEĞERLENDİRİLMELİDİR?

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Son zamanlarda bazı manevî gönüllerde; “**Testacilûn/ Acele Ediniz**” ilhamı zuhur etmektedir. İmanda ve maneviyatta, Allah'ı tahsilde acele etmek icap eder.

Zaman bir isimdir. Öyle olduğu için de sıfat durumundadır. Yaratılmış olan bütün varlıklar bu durumda saat ile değerlendirilmiş olurlar. İnsanın saati dünya varlığı ile kâim ancak Hakk'a intikalde insan hangi saat ile tahdit edilebilir? Çünkü ruhun saati yoktur. **Testacilûn** konusu saat ile mukayyet bir konu değildir.

Sevgili Efendimiz şöyle buyurmuşlardır:

“Yararlı işler görmekte acele ediniz. Zira yakın bir gelecekte karanlık geceler gibi birtakım fitneler ortalığı kaplayacaktır. O zamanda insan, mümin olarak sabahlar, kâfir olarak geceler; mümin olarak geceler, kâfir olarak sabahlar. Dinini az bir dünyalığa satar.” (Müslim, İmân 186. Ayrıca bk. Tirmizî, Fiten 30, Zühd 3; İbni Mâce, İkâme 78)

On beş asır önceden peygamberimizin beyanı bugün velâyet kalplerinde yankılanıyor.

İnkılab-ı Kebir'e gidişte zaman hızlanmaktadır. Herkes kendi vazifesinde acele etmelidir.

Geçmiş zamandaki zaman akışı ile şimdiki zamandaki zaman akışı eşit değildir. Eskiden zaman daha yavaş seyrederdi, ancak şimdi her şey çok hızlanmıştır. İnsan aynı, dünya aynı ama zamanda bir hızlanma var.

Dakika aynı dakika, saat aynı saat, ama ritm değişti.

Hadis-i şerifte; "**Zaman yaklaşmadıkça kıyamet kopmaz. Bu yaklaşma öyle olur ki; bir yıl bir ay gibi, ay bir hafta gibi, hafta da bir gün gibi, gün saat gibi, saat de bir çıra tutuşması gibi (kısa) olur.**" (Tirmizî) buyrulmuştur.

İnsan, hayatı boyunca birçok merhaleler yaşar. Bebeklik, çocukluk, gençlik, orta yaşlılık ve yaşlılık. Şu halde zaman içinde her şeyin değişmesi söz konusudur. İnsan kendi varlığındaki bu değişimi, halden hale geçişini gördüğü halde din anlayışında zamanın ilerlemesi ile değişik bir anlayış ve idrakin olabileceğini düşünmüyor. Hâlbuki din anlayışı da her geçen zamanda değişik bir anlayış ve idrake kavuşmaktadır.

Her yaşta o yaşın mazhariyeti içerisindeki Allah idrakine varılması insanın terakkisini göstermektedir.

Zaman, saat ve an'ın tatbikatı Allah'a aittir. İnsanın hiçbir şekilde gaflette olmaması icap eder. Dünyada hakikati idrak ederek yürümek icap eder. Bunun için de Allah'ın öğrettiği şekilde Allah'ı bilmek gerekir.

Allah'ın insanları dünyaya yollamaktaki murad-ı ilâhîsi; kulların rablerini idrak edip sonra rablerine dönmesidir, ama insanlar Allah'ı tanımada acele etmiyorlar. Rabbimizin bu ikazını dikkate alıp terakkide acele etmelidir. Allah'ı Allah'ın istediği gibi bilip öğrenenler ilâhî âleme intikal ettiklerinde ebedi olarak kurtulmuş olacaktırlardır.

Bundan beşyüz sene önce yaşayan bir insan bu zamandaki ilim ve bilgi ile kıyaslandığında hiçbir şey bilmez gibi görünüyor. İlâhî âleme göre dünyayı düşündüğümüz zaman dünyanın hali nasıldır?

İlâhî âlemde insanın önce Allah ile olan durumuna bakarlar. Sonra insanlar ile olan münasebetine bakarlar.

İnsanın ailesine, yakınlarına, çocuklarına bu telkini yapması bu doğrultuda onların yaşamının da Allah'ın arzu buyurduğu şekilde olması için gayret sarf edilmesi makbuldür.

Allah'ı düşünmeden geçen vakit insan için eksikliklidir. Asıl mühim olan konu bu olsa gerektir. Allah'ı anarak ve idrak etmeye çalışarak yürümek icap eder.

İlim sahibi olmakta acele etmek icap eder, çünkü kişiyi ilim kurtarır.

Maneviyatta terakki ettikçe kişinin vüs'ati artar. Hakk yakınlığı bulmuş bir gönülde Allah'ımız ne kadar ilim lütfettiyse, o gönül o kadar ileridir.

Kardeşlerde zuhur eden; "**Sizlere Âlem-ı Âma tedrisatı yapılıyor**" ilhamında işaret edilen hususiyet; ilâhî âlemdeki ilmi ve enerji tatbikatını kaldıracabilecek kapasiteye getirilmek olarak da anlaşılabilir.

Allah sonsuzdur. O sonsuzluğu bir nebze idrak etmek büyük bir terakkidir.

İnsanlar daha önceki yaptıklarından dolayı tövbe edip af dilemelidirler. Çünkü daha önce yapılan hatalar, mahiyetleri bilinmediği için işlenmiştir. Bilinseydi elbette ki işlenmezdi. İnsanlar hataları bilgisizliklerinden işlerler.

Hz.Süreyya; "**Bilen düşer mi şirk-ü isyana**" buyurmaktadır.

Bu hatalara düşmemek için Mürşid eli tutulması ve terakki edilmesi icap eder. Mürşid kendisine gelenlere açık ve net olarak ilâhî bilgileri intikal ettirmek durumdadır. Rabbimiz yaşamla ilgili zaruretler karşısında yapılan fiillerden dolayı insanı suçlamaz. Çünkü tertip

kendisininindir. Yaşamı zaten Allah lütfetmiştir. Her şeye günah denilirse o takdirde insanlar inkâr yoluna sevkedilmiş olur. Yaşam ile ilgili doğru prensip ve kaide-leri Allah'ımız lütfeder.

Allah insanları bağışlar ve hoş karşılar; takdir Allah'a aittir. İnsanlar dünyanın nizamına göre değil de Allah'ın nizamına göre yürürlerse o zaman selâmete çıkmış olurlar. Allah'ın arzusunu ön planda tutanlar hem dünyada hem de uhrevi hayatta selamet bulurlar.

Allah'ın arzuyu ilâhîsine uygun olarak yürümeyi nasip ettiği için Allah'a her an şükretmek icap eder.

HÂTİME

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Allah sonsuzdur ve Allah'ın insan varlığındaki tezahürleri de sonsuzdur. Tabii bu tatbikatlar bir program dâhilindedir. Allah ve kul idrakine varılması için böyle bir programın olması icap ediyordu. Her program bir zaman ölçüsüne bağlıdır. O halde zaman sadece bir ölçü birimi ve ölçü aracıdır. Esas olan Allah'ın arzusudur

Zaman kitabında vermek istediğimiz ana fikir; Allah'ın zaman ile mukayyet olmadığını ancak kulların yine Allah'ın programı icabı zaman ölçüsü ile mukayyet olduğunu ama hakikatte Allah'a bağlı olduğunu bildirmektir. Eğer herşeyin üzerinde zamanı görürsek o zaman Allah'a iman konusunda bir eksiklik meydana gelir.

Din ve maneviyat insana yaşama sevinci verir. İnsanda asıl hususiyetler iman ve aşktır. Bu duyguların insan kalplerinden kalkması demek insanların beşer haline gelmesi yani maddeleşmesi demek olur.

Elhamdu Lillâhi Rabbil Âlemîn.

Huve't Tevfik-u'r Refik

ELL HACC HÜSEYİN VEDAD

YAYIMLANMIŞ ESERLER

1.KURBU NEVAFİL (DUA KİTABI)

2.HİDAYET-İ İLMİYE

3.İSLÂMDA MANEVİ HAKİKATLER VE YOLLAR

4.SÜREYYA DİVANI (İlaveli İkinci Basım)

5.FETHÜL AHFA

6.ZİKİR VE NEFİS MERTEBELERİ

7.EHL-İ BEYT

8.RİSALET-İ GAUSİYYE

9.YİRMİ ÜÇ YIL

10.HATMÜL VELÂYET

11.HAKİKAT KÖŞESİ

12.İLÂHİ İKAZ

13.KELÂM-I MANEVİ SOHBETLER

14.ESMÂ-İ CELÎLE-İ İLÂHİYE İSM-İ AZAM-I HUSUSÎ

15.HZ. FÂTİME

16.EL MUSAVVİR

17.MEKTÛB-İ TİRMİZÎ

18.SEB'AN MİNEL MESANÎ

19.MUHABBETLİ GÖNÜLLERE BİR TEZKİRE

20.RUHULLAH

21.VAHDET -İ VÜCUD

22.VAHİY VE AKIL

23.DÜSTUR

24.MÜRŞİD-İ MUHKEM DERVİŞ-İ SADIK

25.ÂYETLER VE HADİSLER

26.İNKİLÂB-I KEBİR ASLA KALBOLUŞ

27.DERYAYI NURU MUHAMMED

28.SIRR-I HATMÛL VELÂYET

29. GÜLZÂR-I MA'RİFET

30. NAME-İ HUSUSİYE

31. EL HÜVE

32. KUR'AN-I SIRR-I İLÂHÎ

33. HAZRETİ HATİCE

34. EHL-İ BEYT-İ MURTEZA

35. ÂDEM'DEN GÜNÜMÜZE ALLAH DİNİ

36. ÂDEM'DEN GÜNÜMÜZE DİN VE DEVLET

37. SIRR-I CUMA

38. MİRAC

39. ASR-I SAADET

40. RUH VE NEFİS

41. ZAMAN